

ЗАУВАЖЕННЯ

до звіту експертної групи

Відповідно до пункту 17 розділу II Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15.05.2024 № 686, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 4 липня 2024 року за № 1013/42358, ознайомившись із звітом експертної групи

Назва ЗВО	Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	62903
Назва ОП	Мова і література (німецька)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.043 германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

заклад вищої освіти надає мотивовані зауваження до нього:

Відповідь на зауваження експертної групи подаємо у вкладеному файлі.

Додатки:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>MLNb-Відповідь на зауваження ЕГ.pdf</i>	<code>xlFi+hZm4WPSusnfHHU7AxO62Ft54miDO94UcWoBI/U=</code>
Додаток	<i>РПНД-2021-О_Bashkyrova_N_Blokhyna.pdf</i>	<code>xY+vGTujkyu5EjVpMLAfzBeoAiuJDCRwR66VHVuhGsM=</code>
Додаток	<i>Фрагменти ЕНК для _Мова і література (німецька)_.pdf</i>	<code>AwEVtJb/Vg/Oo9G6MI5ZBlMaRk+/MMuKBjhYkAU5ZOw=</code>

Шляхом підписання цих зауважень запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

ПІБ: ТУРУНЦЕВ ОЛЕКСАНДР ПЕТРОВИЧ

Дата підпису: 27.04.2026 р.

**Відповідь на зауваження та рекомендації
експертної групи з акредитації освітньо-професійної програми
«Мова і література (німецька)»
спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.043 – германські мови та
літератури (переклад включно), перша – німецька,
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка**

Керівництво Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, науково-педагогічні працівники та гарант освітньо-професійної програми «Мова і література (німецька)» висловлюють подяку за фахову експертизу освітньої програми та рекомендації експертної групи. Звіт експертної групи уважно вивчено та проаналізовано. Відмічаємо ретельність та увагу до деталей від кожного експерта, особливо цінуємо поради для покращення і вдосконалення окремих документів, процедур, форм роботи та організації документації, ресурсів, способів інформування та описів до різних документів. Загалом і в цілому погоджуємось із висновками експертної групи, однак маємо деякі аргументи та пояснення щодо висловлених зауважень і рекомендацій за відповідними критеріями.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми. Рівень E.

Недоліки:

1. Зміст окремих ОК та тематика курсових робіт не забезпечують повною мірою формування ФК 5 і досягнення ПРН 13 у частині аналізу та інтерпретації творів української літератури, що є суттєвим недоліком за кодом 2.2.3.
2. Тематика курсових робіт, які є результатом Виробничої філологічної практики не містять перекладацького аспекту та не дають можливості повною мірою практикувати виробничі перекладацькі вміння й навички, передбачені цілями практичної підготовки та заявленими програмними результатами навчання.
3. Практична підготовка має дисбаланс у розподілі кредитів між педагогічною та філологічною складовими, оскільки філологічна практика представлена у меншому обсязі.

Рекомендації:

1. Переглянути змістове наповнення освітніх компонентів і тематику курсових робіт з метою повнішого забезпечення формування ФК 5 та досягнення ПРН 13, зокрема шляхом системного включення тем, пов'язаних з аналізом та інтерпретацією творів української літератури у загальноєвропейському та порівняльному контекстах.
2. Оновити підходи до формування тематики курсових робіт, що виконуються за результатами Виробничої філологічної практики, передбачивши у них перекладацький аспект, орієнтований на розвиток практичних перекладацьких

умінь і навичок відповідно до цілей практичної підготовки та заявлених програмних результатів навчання.

3. Збалансувати обсяг практичної підготовки між педагогічною та філологічною складовими шляхом перегляду розподілу кредитів або посилення філологічної практики, що сприятиме повнішому формуванню фахових компетентностей здобувачів.

Відповідь університету:

До пункту 1 рекомендації ЕГ:

1. Університет не погоджується з висновком ЕГ щодо недостатнього забезпечення ФК 5.

Вважаємо, що змістове наповнення ОК 5, ОК 8, ОК 16 та ОК 17, які відмічено в матриці для формування цієї компетентності, повною мірою її реалізує з урахуванням специфіки та профілю освітньої програми. Зазначимо, що наша впевненість у трактуванні змісту ФК5 ґрунтується на (1) пріоритетності спеціалізації та (2) інтегрованому навчанні української літератури. Окремо варто наголосити на тому, що під час зустрічей Експертної групи з гарантами та викладачами питання щодо представлення української літератури у змісті компонентів не піднімалося, від експертів не надходило окремого запиту надати додаткові матеріали, що позбавило університет можливості надати розгорнуті докази реалізації цієї компетенції.

1. Пріоритетність фахової мови, що вивчається за спеціалізацією 035.043 на ОПП «Мова і література (німецька)», скеровує основну увагу при формуванні фахових компетенцій на літературний процес країни, мова якої вивчається. ФК 5 реалізується через глибоке вивчення німецькомовної літератури як невід'ємної та визначальної частини світового літературного процесу. Розуміння загальних тенденцій (від бароко до постмодернізму) вибудовується на прикладі німецькомовних авторів, які мали визначальний вплив на еволюцію світової думки.

2. Інтегроване вивчення української літератури: на наш погляд, вивчення української літератури в межах ОПП 035 «Філологія» не обов'язково має відбуватися окремим ОК, або бути виділене в окремі теми, а інтегрується через компаративний метод. У межах ОК 8 (Критичне й аналітичне читання) та ОК 17 (модуль “Література Німеччини”) розглядаються міжлітературні зв'язки та рецепція німецьких авторів (Гете, Шиллера, Кафки, Брехта) в українському культурному просторі. Аналіз літературних напрямів завжди супроводжується паралелями з аналогічними явищами в українській літературі, що забезпечує «цілісне бачення еволюції», про яке зазначає ЕГ.

Стосовно освітніх компонентів, які покликані формувати ФК 5 наголошуємо на тому, що НП-2020 містить ОДФ.14 «Світова література», який має виділений

модуль «Українська література у світовому контексті», що викладається в 1 семестрі, обсягом 30 годин. Робочу програму цього модуля додаємо до матеріалів відповіді. Цей модуль вивчали здобувачі 4 курсу, з якими спілкувалися експерти. Для версії робочих програм ОК «Світова література» від редакції ОП 2023 року концепція викладання української літератури в контексті світової була переглянута: замість виділення одного модуля підкреслюється значимість і специфіка творів української літератури на кожному курсі, оскільки його викладання триває усі чотири роки, відповідно на усіх етапах, темах і змістовних модулях, а не точково й виокремлено, тільки на початку навчання. Також, ФК 5 формується не тільки в ОК 17 «Світова література», але й в ОК 5 «Сучасна лінгвістика», ОК 8 «Критичне й аналітичне читання», ОК 16 «Стилістика».

ФК 5 маємо розглядати як єдине цілісне вміння, що формулюється розлого: “Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури”.

Нижче наводимо конкретні приклади тем практичних занять, завдань самостійної роботи, навчальних матеріалів, що деталізують кожен ОК.

ОК 17 «Світова література» (1 курс, 1 семестр)

ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Викладання дисципліни «Вступ до літературознавства» передбачає опанування теоретичного матеріалу та оволодіння навичками аналізу літературних текстів. Для опрацювання обираються твори світової класики, до вивчення яких залучаються і тексти української літератури. При цьому особливий акцент зроблено на творах зі шкільної програми, що дозволяє спиратися на попередній літературний досвід студентів.

Під час викладання дисципліни «Вступ до літературознавства» студенти опрацьовують праці провідних українських науковців, серед яких: підручник А. Ткаченка «Мистецтво слова», навчальний посібник М. Моклиці «Вступ до літературознавства», підручник «Теорія літератури» О. Галича, В. Назарця та Є. Васильєва, монографія Н. Копистянської «Жанр, жанрова система у просторі літературознавства», а також антологія світової літературно-критичної думки «Слово. Знак. Дискурс» за редакцією М. Зубрицької. Нижче наводимо приклади інтегрованого залучення знань про українську літературу в світовому контексті, які відбуваються в аудиторному форматі під час практичних занять (ці завдання студенти отримують в електронному курсі, та / або в поштових розсилках викладача).

ТЕМА 2. Зміст і форма літературного твору.

На основі вивчення теоретичних праць провідних вітчизняних науковців щодо змісту, форми, мотивної структури та конфліктології художнього твору студенти здійснюють аналіз новели Ернеста Гемінгвея «Канарка для дочки». До обговорення базових теоретичних аспектів активно залучаються твори українських авторів, зокрема М. Хвильового («Я (Романтика)»), доробок яких визначається розвитком новелістичного жанру.

Практичне заняття № 2. Сюжет і фабула художнього твору

Спираючись на теоретичне розмежування категорій фабули й сюжету, специфіку сюжетних моделей та роль позасюжетних компонентів, студенти опановують методику аналізу структури художнього тексту. Практичне застосування цих знань реалізується через дослідження елементів сюжетної та позасюжетної організації новели О. Генрі «Персики». Також залучається новела Ю. Яновського «Шаланда в морі» (з роману в новелах «Вершники»), що дозволяє глибше осягнути специфіку категорій фабули й сюжету.

Практичне заняття № 3. Композиція художнього твору

Досліджуючи категорії композиції, архітекτονіки та специфіку художнього хронотопу, студенти аналізують структурну організацію новели Гі де Мопассана «Плетільниця солом'яних стільців». Також для аналізу залучається новелістика Валер'яна Підмогильного, зокрема його твір «Проблема хліба», що дозволяє глибше простежити композиційні особливості тексту.

Практичне заняття № 4. Система образів художнього твору

На основі вивчення структури художнього образу та специфіки взаємодії автора, оповідача й читача, студенти аналізують систему персонажів у новелі П. Г. Вудгауза «Дивовижна пригода з натурником». Для поглиблення розуміння категорій персонажа та розповідача до розгляду залучаються «Мисливські усмішки» Остапа Вишні, що дозволяє дослідити особливості комічного образу та специфіку ліричного оповідача в українській літературі.

Практичне заняття № 5. Основи наратології

На основі вивчення ключових концепцій наратології Ж. Женетта, Р. Барта та Ц. Тодорова студенти опановують методику аналізу оповідного дискурсу та специфіку наративної структури новели Рюноске Акутаґави «Расьомон». До аналізу також залучається тревелог Софії Яблонської, що дозволяє дослідити особливості нарації в межах подорожніх нотаток та специфіку суб'єктивного бачення автора.

Практичне заняття № 6. Специфіка епічних жанрів

На основі вивчення своєрідності епічних жанрів та аналізу поглядів А. Моруа на роман, студенти досліджують трансформацію міжродових літературних форм та специфіку великих і малих жанрів епосу. Практична частина роботи зосереджена на систематизації багатогранної жанрової системи Івана Франка.

Практичне заняття № 7. Специфіка ліричних жанрів

Досліджуючи специфіку лірики як літературного роду та погляди Вітольда Гомбровича на природу поезії, студенти опановують принципи класифікації ліричних творів і аналізують жанрову природу текстів Чеслава Мілоша. Також передбачено розгляд поезій Сергія Жадана, що дозволяє визначити найпоширеніші ліричні жанри у вітчизняному літературному процесі.

Практичне заняття № 8. Специфіка драматичних жанрів

Спираючись на теоретичне визначення драми як літературного роду та класифікацію її жанрових різновидів, студенти досліджують специфіку сучасної драматургії на прикладі п'єси Жана Кокто «Людський голос». Аналіз жанрової структури поглиблюється через залучення п'єси Миколи Куліша «Мина Мазайло», що дозволяє простежити зв'язок класичної та сучасної драми.

Практичне заняття № 9. Історико-культурні епохи і напрями

З'ясовуючи теоретичні засади художніх методів і напрямів, студенти порівнюють ключові типи творчості від бароко до постмодернізму, спираючись на творчий доробок Мілорада Павича та Хуліо Кортасара. Також залучається до аналізу химерна проза Валерія Шевчука, що дозволяє виявити типологічну спорідненість української химерної прози з латиноамериканським магічним реалізмом.

Практичне заняття № 10. Літературний стиль і стильові різновиди

Студенти аналізують феномен індивідуальної манери письма через порівняння інтелектуальної прози Х. Л. Борхеса та експресіоністичного письма Ф. Кафки. Дослідження стилістичного розмаїття поглиблюється завдяки залученню шкіців Гната Михайличенка, що дозволяє осягнути специфіку індивідуального письма українського автора.

ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Як фундамент для розуміння українського літературного процесу, зарубіжна література позбавляє сприйняття рідної літератури в ізольованості та демонструє, що українські письменники завжди були і є повноправною частиною європейського та світового літературного контексту. Це досягається через аналіз

авторської рецепції та наявних запозичень, а також широке застосування компаративного аналізу. Знаючи історію світової літератури, фахівець може простежити, як ідеї Шекспіра, Гете чи Ніцше трансформувалися та "проростали" на українському ґрунті, стаючи органічною частиною нашої культури. Історія зарубіжної літератури дає масштаб і систему координат. Вона вчить бачити за конкретним українським твором великі загальноєвропейські та світові ідеї.

Нижче наводимо приклади інтегрованого залучення знань про українську літературу в світовому контексті у співвіднесенні зі сторінками РПНД, що відповідають конкретній темі.

Модуль: Антична література.

Студенти аналізують алегорії та дидактичний сенс, порівнюючи байки Езопа з перекладами та інтерпретаціями Леоніда Глібова, а також співставляють з творами Григорія Сковороди (с. 8); на практичному занятті пропонується дискусія «Мотив вигнання: Овідій та Шевченко»: Дослідження автобіографічних мотивів туги за батьківщиною в "Скорботних елегіях" та невірницькій ліриці Тараса Шевченка (с. 16); як самостійна робота або індивідуальне завдання пропонується компаративне есе «Дві Енеїди» для порівняння героїчного епосу Вергілія та бурлескно-травестійної поеми Івана Котляревського. Аналіз причин переосмислення сюжету (с. 9).

Модуль: Література європейського Середньовіччя та Відродження.

Студенти досліджують канони інтимної лірики у вправі «Канони кохання: Петрарка та український сонет», порівнюючи поетику «Книги пісень» із сонетами українських неокласиків або Дмитра Павличка (с. 12); на практичному занятті пропонується дискусія «Лицарський кодекс і козацька честь» для зіставлення образу ідеального лицаря з «Пісні про Роланда» та образу українського козака в історичних піснях і думах (с. 10-11); як самостійна робота або індивідуальне завдання пропонується дослідницький проєкт «Іван Франко — дослідник Данте» з підготовкою реферату чи презентації про внесок Франка у популяризацію та переклад творчості автора «Божественної комедії» (с. 11), а також творча робота «Українська Гамлетіана» для аналізу того, як образ Гамлета інтерпретувався в українській поезії ХХ століття (Євген Маланюк, Олег Ольжич) або в сучасних театральних постановках (с. 12-13); додатково у межах перекладацького практикуму «Шекспір українською» студенти порівнюють уривки одного сонета Шекспіра в перекладах Івана Франка, Дмитра Паламарчука та сучасних авторів (с. 12, 20).

Модуль: Романтизм (XIX ст.).

Студенти аналізують романтичні міфи у вправі «Мазепіана в літературі», порівнюючи поему Дж. Байрона «Мазепа» з образом гетьмана в українській романтичній традиції (с. 28); на практичному занятті пропонується дискусія «Химерна проза і Гофманіана»: Пошук гофманівського гротеску в «вечорах» Миколи Гоголя або в сучасній українській химерній прозі (с. 28); як самостійна робота або індивідуальне завдання пропонується компаративне есе «Кримські сонети» для порівняння однойменного циклу А. Міцкевича з кримськими мотивами в ліриці Лесі Українки (с. 41).

Модуль: Реалізм (XIX ст.).

Студенти опрацьовують біографічний контекст у вправі «Бальзак в Україні», аналізуючи факти перебування О. де Бальзака у Верховні та здійснюючи пошук українських реалій у його листах чи творах (с. 33); на практичному занятті пропонується дискусія «Маленька людина» для зіставлення персонажів Ч. Дікенса із соціально-психологічними типами у прозі Панаса Мирного чи Івана Нечуя-Левицького (с. 28); як самостійна робота або індивідуальне завдання пропонується аналітична довідка «Флобер та українська жіноча проза» для аналізу психологізму «Пані Боварі» в контексті ранньої української феміністичної прози Ольги Кобилянської (с. 28).

Модуль: Порубіжжя. Ранній модернізм.

Студенти досліджують поезику вільного вірша в межах проекту «Українська вітменіана», вивчаючи вплив верлібрів В. Вітмена на поезію Павла Тичини або Михайля Семенка (с. 33); на практичному занятті пропонується вправа «Маніфести символізму» для зіставлення теорії П. Верлена («Поетичне мистецтво») та маніфестів українських модерністів з угруповання «Молода муза» (с. 37); як самостійна робота або індивідуальне завдання пропонується творча робота «Драма мовчання» для порівняння символістської драми М. Метерлінка з неоромантичною драматургією Лесі Українки чи Олександра Олеся (с. 37).

Модуль: Літературний процес XX ст.

Студенти досліджують філософські та естетичні шукання митців XX століття (с. 31); на практичному занятті пропонується дискусія «Епічний театр: Брехт і Курбас»: Пошук точок дотику між теорією Брехта та театральними експериментами Леся Курбаса в театрі «Березиль» (с. 31); як самостійна робота або індивідуальне завдання пропонується компаративне есе «Екзистенціалізм» для порівняння мотивів абсурду та самотності у романі «Чума» А. Камю та в урбаністичному романі «Місто» Валер'яна Підмогильного (с. 31).

ЛІТЕРАТУРА НІМЕЧЧИНИ

На практичних заняттях під час вивчення різних тем літератури Німеччини в компаративному аспекті виконуються такі завдання для порівняння з українським літературним процесом:

Під час вивчення теми «Давня література та Відродження» виконується порівняння «Пісні про Нібелунгів» та українських козацьких дум. Пропонується зробити аналіз образу воїна. Для вивчення літератури періоду Реформації проводиться дискусія «Реформація і книга», для зіставлення діяльності Мартіна Лютера та Івана Федорова, та розкриття ролі перекладу Біблії для світового літературного процесу.

Під час вивчення теми «Просвітництво та Класицизм» виконується порівняння байок Г. Е. Лессінга та Г. Сковороди у межах вправи «Байка як зброя» та проводиться аналіз їхньої моралі. Для дослідження літературних взаємовпливів пропонується написати есе «Вертерівські мотиви» для виявлення впливу «Страждань молодого Вертера» на український сентименталізм, зокрема на творчість Г. Квітки-Основ'яненка.

Під час вивчення теми «Романтизм та Реалізм (XIX ст.)» виконується проєкт «Гейне в Україні», спрямований на аналіз перекладів творів Г. Гейне Лесею Українкою та дослідження природи романтичної туги. Для глибшого розуміння епохи пропонується творча робота «Образ Мазепи», яка передбачає порівняння німецьких романтичних творів про гетьмана та поеми «Мазепа» В. Сосюри.

Під час вивчення теми «Література "розрахунку з минулим" (Vergangenheitsbewältigung)» виконується аналіз творів Г. Белля чи Г. Грасса у порівнянні з сучасною українською літературою, що осмислює травми ХХ століття (Г. Пагутяк, М. Матіос). Для виконання завдання «Рецепція Гете в Україні» пропонується дослідити, як «Фауст» вплинув на українську філософську думку та поезію від П. Гулака-Артемівського до І. Франка. Також для вивчення теми «Експресіонізм» проводиться порівняння поезики німецького експресіонізму (на прикладі Г. Тракля) та українського (В. Стефаника).

Під час вивчення теми «Модернізм та ХХ століття» виконується вправа «Експресіоністичний біль» для зіставлення новел Ф. Кафки та В. Стефаника і дослідження теми відчуження людини. Для глибшого розуміння літератури цієї доби проводиться дискусія «Втрачене покоління», спрямована на порівняння окопної прози Е. М. Ремарка та твору «Поза межами болю» О. Турянського.

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ

Теорія літератури будує міст між німецькою та українською літературою через універсальні художні категорії та методи порівняльного аналізу, підкреслюючи спільні літературні напрями - романтизм, експресіонізм, модернізм.

Застосовуючи інструменти компаративістики студенти вчаться досліджувати інтертекстуальність, щоб знаходити німецькі цитати й алюзії на німецькі твори й образність в українських текстах, і навпаки; теорія запозичень пояснює, як німецькі сюжети адаптувалися в Україні, а типологія доводить спорідненість образів без їхнього прямого контакту. Завдяки рецептивній естетиці та перекладознавству студенти вміють сприймати художній текст, наприклад, як український читач розуміє Гете, або установити трансформацію смислів, наприклад, через аналіз майстерності перекладів Івана Франка та Миколи Лукаша.

Зміст Лекції №1 пропонує глибокий інструментарій для інтерпретації текстів через призму їхнього соціально-політичного контексту. Дисципліна забезпечує розуміння мистецтва як «режиму ідентифікації», де кожен твір аналізується не ізольовано, а як спосіб існування політичного дискурсу. Студенти навчаються інтерпретувати українську класику, враховуючи «замовлення» доби, державні інституції та очікування аудиторії, що безпосередньо впливали на літературний процес. На прикладі спалення «Кобзаря» Семенком розглядається стратегія шокування аудиторії як інструмент актуалізації художнього висловлювання. Особлива увага приділяється літературній антропології, яка дозволяє через аналіз художніх текстів простежити зміну суспільних норм і цінностей. Матеріал лекції дає змогу досліджувати свідомий вибір українських митців (Г. Кернеренка, Л. Первомайського) на користь української ідентичності в умовах імперських заборон. Курс передбачає критичне перечитування текстів на предмет гендерних упереджень, що є частиною сучасної інтерпретаційної практики. Аналіз творів Г. Карпи та Л. Денисенко демонструє роль сучасної літератури як агента суспільних змін та ініціатора важливих дискусій. Такий підхід гарантує повноцінне оволодіння навичками фахового аналізу, де художній твір постає динамічним зв'язком між автором, текстом та суспільством. Таким чином, лекційний матеріал повністю покриває потреби аналізу та інтерпретації української літератури у широкому ідеологічному та ціннісному аспектах.

На практичних заняттях використовуються такі завдання, вправи, дискусії:

Під час вивчення теми «Суспільні контексти літератури» виконується вправа «Геоісторія та деколоніальний аналіз», у межах якої студенти досліджують репрезентацію простору в імперській літературі та її деконструкцію в українській прозі (на прикладі творів В. Земляка або О. Забужко), спираючись на теорію Е. Саїда («Культура й імперіалізм»).

Для вивчення теми травматичного досвіду проводиться дискусія «Література колективної травми», спрямована на зіставлення світових основоположних текстів про травму з українською літературою про Голодомор та Другу світову війну. Додатково пропонується написати аналітичну довідку «Ретроромани та альтернативна історія» для здійснення письмового аналізу часових зміщень у

сучасному закордонному постмодерністському романі та ретророманах українських авторів (наприклад, Ю. Винничука).

Під час вивчення теми «Формальні контексти літератури» виконується вправа на застосування інтермедіальність та екфразису, у межах якої студенти знаходять та аналізують описи творів мистецтва у світовій класиці та зіставляють їх із живописними описами в українській урбаністичній прозі. Для дослідження міжтекстових зв'язків розробляється проєкт «Типологія інтертекстуальності», що передбачає застосування класифікації Ж. Женетта для виявлення пародій, алюзій та ремінісценцій в українській постмодерній поезії (Бу-Ба-Бу) у порівнянні зі світовими зразками. Як самостійна робота пропонується написання есе «Текст у тексті та метапроза» для дослідження прийому оголення прийому та особливостей нарації в сучасному світовому романі та його паралелей в експериментальній українській прозі, а також аналітична робота «Цифрова епоха: від листа до чату» для аналізу функцій електронного листування та месенджерів у структурі новітнього закордонного та українського роману.

Для додаткової самостійної роботи також пропонуються різні завдання. Під час опанування компаративного методу в літературознавстві пропонується написання наукової роботи про типологічні збіги та генетичні зв'язки між німецькою та українською літературою певного періоду. Для дослідження міжтекстових зв'язків пропонується вправа «Інтертекстуальний аналіз» для пошуку німецьких літературних ремінісценцій у творах сучасних українських авторів (наприклад, Ю. Андруховича). Також у межах курсу проводиться дискусія «Деконструкція міфів» для з'ясування того, як сучасна німецька та українська жіноча проза деконструє патріархальні фольклорні міфи про жінку-берегиню чи матір.

ОК 5 «Сучасна лінгвістика: лінгвістичні парадигми» (1 курс, 1 семестр)

Викладання дисципліни «Лінгвістичні парадигми» охоплює вивчення історії германських мов, діяльність братів Грімм та розвиток лінгвістичних вчень. Оскільки програма приділяє значну увагу діяльності братів Грімм як збирачів казок та науковців, це створює базу для порівняльного фольклористичного аналізу. У межах тем 5, 8, 9 студенти працюють над з'ясуванням типологічних паралелей в німецьких та українських народних казках. Завдання передбачають порівняння німецької казки (зі збірки братів Грімм) та українську народну казку зі схожим сюжетом (наприклад, про тварин або магичні предмети), що дає змогу виявити спільні індоєвропейські міфологічні корені та специфічні національні риси.

У темі 4 програма розглядає роль Мартіна Лютера у формуванні німецької літературної мови через переклад Святого Письма. Відповідно порівняльний аналіз діяльності Мартіна Лютера у німецькій та Івана Огієнка або Пантелеймона Куліша

в українській літературі уможлиблює порівняти вплив перекладу Біблії на уніфікацію діалектів та створення літературного стандарту в обох культурах.

Змістовий модуль 3 включає також і формування знання про лінгвістичну типологію та концепції В. фон Гумбольдта, що уможлиблює здійснити аналіз, як саме відображається картина світу у фразеологізмах, прислів'ях та народних піснях, що описують побут чи природу, використовуючи метод зіставного аналізу.

Програмою передбачено вивчення німецьких діалектів та мовної ситуації в німецькомовних країнах. Для порівняння можна використати швейцарський національний варіант або австрійський діалект в літературі та українські територіальні діалекти (наприклад, у творчості західноукраїнських авторів).

У темі 13 студенти вчать аналізувати зв'язки німецької школи компаративістики (Ф. Бопп, А. Шлейхер, брати Я. та В. Грімм) з українськими мовознавцями того часу (наприклад, О. Потебнею).

ОК 8 «Критичне й аналітичне читання» (3-8 семестр)

Дисципліна «Критичне й аналітичне читання» передбачає вивчення творів відомих німецьких письменників, що створює основу для діалогу культур. Наприклад, тема «Образ дитини та дитинства», де можна порівняти пригодницькі повісті Е. Кестнера («Еміль і детективи», «Подвійна Лоттхен») з творами українських авторів (наприклад, «Тореадори з Васюківки» Всеволода Нестайка). Тему «Поствоєнної літератури та пам'яті» реалізовано шляхом аналізу творів «Дім без господаря» (Белль) або «Читець» (Шлінк) у порівнянні з українською прозою про Другу світову війну або сучасними текстами про війну та колективну травму. Тема «Доля еміграції та "втрачене покоління"» - через порівняння роману «Ніч у Лісабоні» Е. М. Ремарка з творами українських письменників-емігрантів (наприклад, Івана Багряного або Уласа Самчука), які висвітлюють подібні теми вигнання.

Програма ставить за мету розвиток здатності аналізувати та інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості. Відповідно, використовуючи знання про лексичну полісемію та особливості фразеології, студенти можуть порівнювати народні символи в німецьких казках (наприклад, братів Грімм) та українському фольклорі; досліджувати етнокультурні особливості шляхом виявлення «етнокультурної специфіки» у текстах (наприклад, у творах Танї Наузе «Berlin, Meyerbeer, 26») та пошук аналогів в українській літературі, що описує міський побут.

Для реалізації порівняльного підходу використовуються методи, передбачені програмою, а саме студентська проектна діяльність для підготовки проектів на тему «Типологічні подібності в німецькій та українській літературі ХХ століття»; дискусії та дебати для обговорення спільних та відмінних рис у відображенні соціокультурної картини світу німецькими та українськими авторами;

літературознавчий та перекладацький аналіз для порівняння автентичних німецьких текстів з їх українськими перекладами для виявлення того, як передаються специфічні культурні реалії та стилістичні засоби; вправи на порівняння стилів на основі мовних засобів, застосованих для створення художніх образів у різних авторів (наприклад, Марі Кашніц та українських майстрів малої прози).

ОК 16 «Стилістика» (4 курс, 8 семестр)

Дисципліна «Стилістика» містить значний потенціал для порівняльного аналізу німецької та української літератури, а також фольклору. Програма прямо передбачає розвиток здатності аналізувати та інтерпретувати твори української та зарубіжної літератури й усної народної творчості.

Дослідження фразеології реалізується через стилістичну класифікацію фразеологічних одиниць у німецьких народних казках (наприклад, братів Грімм) та українських народних казках; використання постійних епітетів у народних піснях обох культур (наприклад, німецька "die stolze Burg" vs українська "чисте поле").

Значну увагу приділено засобам зображення (метафора, метонімія) та опису (епітети, перифрази). Для прикладу, на практичних заняттях виконуються такі завдання:

Вправа на метафорику: порівняти «сміливі метафори» та ефект несподіваності у творах німецького експресіонізму та українського «розстріляного відродження».

Аналіз гумору та сатири: використовуючи тему «Лексико-граматичні засоби для вираження гумору і сатири», провести паралелі між сатиричними прийомами Г. Гейне та Т. Шевченка або І. Котляревського.

Символізм: дослідити види метафор (персоніфікація, символ) у німецькій та українській романтичній поезії.

Програма передбачає вивчення діалектизмів та територіальних дублетів у творах німецьких авторів (наприклад, Г. Гауптмана) та українських письменників (наприклад, західноукраїнська школа — В. Стефаник); аналіз архаїзмів та історизмів для створення історичного колориту в німецьких та українських історичних романах.

Вивчення стилістики тексту та композиції дозволяє порівнювати структурні особливості шляхом зіставлення композиційних форм німецької та української новели; спираючись на тему «Стилістико-фонетичні засоби вираження», проаналізувати алітерацію та ритмічні закономірності у віршах Р. М. Рільке та П. Тичини.

Індивідуальні та проєктні завдання (реферат, презентація) передбачають порівняльний аналіз індивідуального стилю конкретного німецького та українського письменника однієї епохи (наприклад, модернізму); компаративний стилістичний аналіз уможливорює порівняння стратегій перекладу засобів

образності з німецької на українську, що демонструє відмінності в національно-мовних картинах світу. Оскільки програма включає проєктну роботу на тему «Прислів'я» (Projekte «Sprichwörter»), це ідеальне підґрунтя для компаративного аналізу німецьких та українських прислів'їв за тематичними групами (наприклад, ставлення до праці, родини, природи).

Гарант додає робочу програму від 2021 р, а також скріншоти з електронних курсів кількох ОК для більше детального підтвердження факту формування ФК 5 під час опанування навчального плану ОПП.

II. Університет не погоджується з висновком ЕГ щодо неповного досягнення ПРН 13.

ПРН 13 зберігає (слідом за формулюванням ФК) комплексне й цілісне розуміння нерозривності літературознавчої компетентності: “Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі”. Згідно матриці він співвідносний з ОК 2,6,7,8,11,14,16,17 (ОП 2020). Тобто, результат навчання підтримується й поглиблюється ширшим колом дисциплін, які дозволяють інтегрувати й поглибити вміння аналізувати й інтерпретувати твори художньої літератури, усної народної творчості, визначаючи їхнє місце й специфіку в літературному процесі. Нижче, для уникнення тавтології, наведено фрагменти з навчальних матеріалів, завдань до практичних і семінарських занять, приклади завдань для самостійної роботи ОК 2, 6, 7, 11, 14. ОК 6 “Практика усного та писемного мовлення”, ОК 7 “Практична німецька мова і переклад”, забезпечують опанування мови фаху протягом усіх чотирьох курсів, і для вивчення німецької мови використовують фрагменти знакових художніх творів, поезії, зразки усної народної творчості, фольклор. Їхнє розуміння відбувається через співставлення культурних традицій, контраст реалій, наявні переклади українських авторів, пошук спільних архетипів. Опанування змістом ОК 11 “Перекладацькі країнознавчі студії” та ОК 14 “Лексикологія” спирається на укладання глосаріїв, культурному трансфері, творчу адаптацію мікроконтекстів, тематичні паралелі, лінгвокультурний та тематичний аналіз.

ОК 6. Практика усного та писемного мовлення (1-2 курс)

Для цієї дисципліни реалізація ПРН 13 здійснюється через інтеграцію літературного та фольклорного матеріалу (1) в мовні теми, (2) у конкретні мовні вправи, (3) у творчі завдання й проєкти, та (4) в матеріали, що виступають зразками у методичних розробках до різних занять. Оскільки на 1-2 курсах основну увагу приділено формуванню німецькомовної комунікативної компетенції (рівні A1-B1), завдання адаптовані до мовного рівня студентів.

1. **Теми** для обговорення та порівняння (згідно з модулями РПНД):

Тема «Родина та стосунки» (Модуль 1) містить завдання «Порівняти образи членів родини та сімейні цінності в німецьких казках Братів Грімм («Hänsel und Gretel») та українських народних казках («Телесик», «Котигорошко»). У ході заняття обговорюються *питання*: «Як відображено роль батька/матері? Які випробування проходять герої?»

Тема «Свята та традиції» (Модуль «Дозвілля/Культура») містить завдання: «Порівняти німецькі та українські народні обрядові пісні (колядки, веснянки vs. німецькі різдвяні пісні — Weihnachtslieder)». У ході його виконання аналізуються тексти на предмет спільних символів (світло, зірка, сили природи).

Тема «Природа та екологія» містить завдання проаналізувати описи природи в німецькій романтичній поезії (Гейне, Гете) та українській ліриці (Шевченко, Леся Українка). Вивчається питання як природа «оживає» у фольклорі обох народів.

2. Практичні вправи:

Вправа «Фольклорні паралелі в ідіомах» виконується з німецькими сталими виразами, що походять з казок чи байок (наприклад, «*Eulenspiegel*» або «*Rotkäppchen*»). Завдання — знайти український фольклорний відповідник та порівняти мораль.

Вправа «Творче переказування з інтерпретацією» вимагає прочитати адаптований уривок твору німецького автора (наприклад, Е. Кестнера на 2 курсі) і порівняти поведінку головного героя з героєм аналогічного українського твору для підлітків.

Вправа «Стилістичне порівняння» покликана порівняти вживання епітетів та порівнянь у німецьких та українських народних загадках.

3. Творчі та проєктні завдання:

Проєкт «Герої народних казок: Німеччина vs Україна» пропонує створення мультимедійної презентації, де порівнюються архетипи (наприклад, *Frau Holle* та *Баба-Яга/Морозко*). Студенти мають пояснити, які риси характеру цінуються в обох культурах.

Завдання «Літературний переклад та коментар» полягає в спробі перекласти коротку німецьку дитячу лічилку або вірш (*Abzählreime*) українською мовою, зберігаючи ритм, і пояснити різницю в культурних реаліях.

Написання есе-порівняння (для 2 курсу) на тему «Мої улюблені герої німецької та української літератури: що у них спільного?».

4. Робота з текстами для читання (Leseverstehen):

Використання в межах занять коротких оповідань сучасних авторів, що входять до навчальних посібників (наприклад, серія «*Menschen*» чи «*Sicher!*»), та проведення паралелей з текстами українських авторів на аналогічну тематику (проблеми молоді, пошук себе, життя в місті).

Ці вправи дозволяють студентам не лише вивчати граматику та лексику, а й виконувати вимогу ПРН 13, розвиваючи навички компаративного аналізу літературних та фольклорних джерел.

ОК 7. Практична німецька мова і переклад (3-4 курс)

Оскільки цей ОК продовжує німецькомовну підготовку, то його формат у досягненні ПРН 13 співзвучний підходам для попередньої дисципліни.

1. Теми для обговорення та порівняння (згідно з модулями робочих програм):

Тема «Родина та стосунки» містить завдання «Порівняти підходи до відображення конфлікту поколінь у німецькій літературі (наприклад, тема "Väter und Söhne" у творах Ф. Кафки чи сучасних авторів) та українській класиці (І. Нечуй-Левицький, П. Мирний) або сучасній прозі». У ході заняття обговорюються питання: «Як автори трактують розрив між поколіннями? Які шляхи вирішення конфлікту пропонуються?»

Тема «Жіночі долі» містить завдання: «Порівняти образ жінки в німецьких баладах та українських народних піснях і думках». У ході його виконання аналізуються тексти на предмет спільних мотивів (трагічне кохання, материнство, соціальна роль жінки в суспільстві).

Тема «Людина та місто» містить завдання проаналізувати описи міста як окремого літературного персонажа в німецькій літературі (наприклад, Берлін у Е. Кестнера чи А. Дьобліна) та українській літературі (Київ або Львів). Вивчається питання як міський простір впливає на психологію та вчинки героїв.

2. Практичні вправи:

Вправа «Культурна адаптація фольклорних образів» виконується з уривками німецьких казок (Братів Грім) або легенд (наприклад, про Лорелай). Здобувачам ставиться завдання вирішити проблему збереження німецьких реалій чи пошуку українських фольклорних відповідників (наприклад, зіставлення Ніксі та Русалки).

Вправа «Аналіз перекладацьких трансформацій» вимагає прочитати два різні переклади одного німецького вірша (наприклад, Р. М. Рільке) українською мовою. Студенти мають проаналізувати, як різні перекладачі інтерпретують образи та художні засоби.

Вправа «Ідіоматика та народна мудрість» покликана знайти українські літературні або фольклорні аналоги до німецьких стійких виразів, що мають історичне чи міфологічне коріння.

3. Творчі та проєктні завдання:

Проєкт «Літературні взаємовпливи» пропонує дослідження творчості українських письменників, які жили або навчалися в Німеччині чи Австрії (наприклад, Ю. Федьковича, О. Кобилянської). Студенти мають виявити та пояснити німецькі літературні традиції в їхніх творах.

Завдання «Аналіз культурних концептів» полягає в написанні критичного есе німецькою мовою на тему «Порівняльний аналіз концепту "щастя" або "праці" в німецьких та українських народних прислів'ях».

Написання перекладацького коментаря до уривка сучасної німецької прози з великою кількістю алюзій на класичну літературу або фольклор, де студент

ОК 2. Українські студії (1 курс)

1. Модуль «Українська мова в сучасному комунікативному просторі»

Цей блок дозволяє змістити фокус на мовну тканину літератури та фольклору.

Під час вивчення теми «Етикетні формули в українському та німецькому фольклорі» пропонується зробити порівняння вербальних засобів ввічливості, вітання та прощання в українських народних казках та казках Братів Грімм для виявлення національно-маркованої лексики. Як індивідуальний проєкт, пропонується тематика «Літературний ономастикон» для порівняння імен героїв та їхнього символізму в українських та німецьких легендах (наприклад, про заснування міст або природні явища). Для накопичення додаткових балів пропонується самостійна робота за вправою «Стилістичні фігури в пареміях», коли проводиться аналіз структури українських прислів'їв (зокрема, про мову та слово) та здійснюється пошук німецьких відповідників із порівнянням метафор та антитез.

2. Модуль «Історичні студії»

Цей блок дозволяє порівняти літературу як історичне джерело та відображення долі народів.

Під час обговорень доби козацтва пропонується зробити аналіз образу воїна-захисника в українських думах та німецькому героїчному епосі (наприклад, «Пісня про Нібелунгів»), а також дослідити спільне в ідеалізації героя. Як індивідуальний проєкт, пропонується тематика «Історична постать у художньому слові» для порівняння того, як відображені спільні історичні періоди або постаті в українській та німецькій літературі (наприклад, доба Реформації або події Світових воєн). Для накопичення додаткових балів пропонується самостійна робота «Міфологія як коріння ідентичності», коли проводиться аналіз язичницьких реліктів в усній народній творчості українців та давніх германців із зосередженням на символіці дерев, води та вогню.

3. Модуль «Права людини, громадянина України»

Проводиться дискусія: «Право на ідентичність у літературі діаспори», коли студенти порівнюють твори українських письменників-емігрантів у Німеччині та німецьких авторів в екзилі. Здобувачі роздумують над питанням, як література допомагає зберегти статус «громадянина світу», не втрачаючи коріння.

ОК 11. Перекладацькі країнознавчі студії (2 курс)

Ця дисципліна формує фахівця через занурення національного словесного мистецтва у глобальний міжкультурний контекст. Розуміння світового контексту української літератури формується через Компаративний аналіз, коли студенти вчаться порівнювати німецькі й українські літературні явища, та через декодування чужих реалій, наприклад, вивчення побуту, традицій та менталітету інших народів, що допомагає глибше зрозуміти твори тих українських письменників, які жили за кордоном або описували іноземне життя (М. Коцюбинський, В. Винниченко).

Компетентність тут формується шляхом занурення українського художнього слова у світовий контекст, що робить знання студентів прикладними та інтегрованими.

Для модуля «Практичний курс перекладу» здобувачам пропонуються вправи, що поєднують філологічний аналіз із перекладацькою практикою. Вправа на укладання лексичних паралелей у пареміях спонукає до порівняння німецьких ідіом та прислів'їв з українськими еквівалентами для виявлення культурної специфіки (у межах Теми 3-4 про ідіоматичні вирази). Завдання на переклад безеквівалентної фольклорної лексики стимулює пошук перекладацьких рішень для назв міфологічних істот або побутових предметів, що зустрічаються в усній народній творчості (у межах Теми 5-6 про безеквівалентну лексику). Аналітична вправа про перекладацькі трансформації у художньому тексті вимагає порівняння оригіналу німецького літературного твору з українським перекладом для виявлення специфіки інтерпретації авторського задуму.

Завдання з перекладу для самостійної роботи полягають в підготовці лінгвокраїнознавчих коментарів до уривків німецької художньої літератури, що пояснюють реалії німецького життя для українського читача; також, виконання есе-порівняння для аналізу ролі «крилатих висловів» відомих особистостей (Тема 19-20) у формуванні літературного процесу обох країн.

Змістовий модуль 3 містить теми для порівняльного аналізу, зокрема, теми 15-16 про свята та культурні заходи передбачають підготовку доповідей «Національно-культурні особливості народних свят у фольклорі обох народів». Теми 17-18 фокусуються на літературі Німеччини та розвивають компаративні вміння з такими завданнями: «Трансформація німецьких народних казок (Братів Грім) в українському культурному просторі»: аналіз перекладів та адаптацій; «Образ рідного краю в німецькій та українській романтичній поезії»: порівняння засобів виразності у творах німецьких авторів та українських класиків.

Для покращення рейтингів та отримання додаткових балів здобувачі виконують завдання для самостійної роботи та проєкти згідно з методикою роботи в Центрах компетентностей. Так, проєкт «Літературна мапа» пропонує підготувати презентацію про німецьких авторів, чії твори мають спільні мотиви з українською літературою, або про німецькі переклади українського фольклору.

ОК 14. Лексикологія (3 курс)

Хоча мета дисципліни полягає в глибокому вивченні німецького словникового потенціалу, вона також продовжує поглиблювати навички компаративного аналізу мов і культур. У ході практичних занять пропонуються вправи, що трансформують вивчення української літератури з пасивного читання у глибокий аналітичний процес, відповідно, ПРН 13 формується не автономно, а на стику літературознавства, фольклористики, перекладознавства та мовознавства.

Завдання з лексикографії полягають в аналізі двомовних німецько-українських словників на предмет повноти представлення фразеологізмів та прислів'їв, проводиться оцінка способів їх тлумачення (філологічний аналіз). Вправа на укладання міні-глосарію пропонує створити тематичний словник «Народна мудрість: німецько-українські паралелі», використовуючи навички роботи з лексикографічними джерелами.

Вправа на пошук еквівалентів у словниках та художніх творах дозволяє студентам по наданому списку німецьких прислів'їв (Sprichwörter) знайти не просто дослівний переклад, а повний український фольклорний еквівалент та порівняти вжиті в них метафори. Порівняльний структурний аналіз вимагає дослідження відмінностей між «Sprichwort» (прислів'я) та «redensartliche Satz» (приказка) на матеріалі обох мов.

Проєкт «Крилаті вислови з літератури» полягає в підготовці короткої презентації про афоризми з творів класиків (наприклад, Гете/Шиллера та Шевченка/Франка), які стали частиною живої мови.

У цілому, університет вважає, що повною мірою формує ФК 5 та досягає ПРН 13 через ті освітні компоненти, що відображено в матрицях, та підтверджує системне включення українського контексту в (1) плани практичних та семінарських занять: наприклад, електронні навчальні курси до ОК 8 та ОК 16 містять окремі питання, що присвячені рецепції німецькомовної літератури в Україні та типологічним паралелям «Німецький експресіонізм та "розстріляне відродження": спільні естетичні пошуки» або «Українські перекладачі німецькомовної класики як посередники міжкультурного діалогу»); (2) завдання для самостійної роботи: передбачені творчі та аналітичні завдання, що вимагають від здобувачів порівняльного аналізу творів німецьких та українських авторів у контексті світових літературних тенденцій; (3) методичне забезпечення: електронні навчальні курси містять добірки критичних матеріалів та першоджерел, які демонструють місце української літератури у світовому культурному просторі через призму взаємозв'язків із германістикою. Таким чином, зауваження ЕГ про "відсутність системного включення" вважаємо таким, що не ґрунтується на повному аналізі навчально-методичного комплексу дисциплін. Реальне забезпечення ПРН 13 та ФК 5 деталізовано на рівні планів занять та завдань для самостійної роботи, що повністю відповідає стандартам філологічної освіти.

До пунктів 1-2 рекомендації ЕГ:

1) ОК18 Курсовий проєкт (ОДФ 8-12) не передбачає формування ФК 5 і не спрямований на досягнення ПРН 13, що видно не тільки у версії тексту ОПП від 2020 року, але і в наступних її версіях, які приймалися після врахування відгуків стейкхолдерів, здобувачів, випускників і роботодавців. Також, таких зауважень і

побажань робоча група і гарант не отримували від широкої освітянської спільноти в процесі рецензування кожної наступної версії ОПП.

Робоча група й гарант ОПП продовжують тягнути традицію виконувати дослідницьке завдання з лінгвістичних дисциплін на останньому році навчання, оскільки це дозволяє здобувачам консолидувати свої знання з мовознавства й застосувати їх до матеріалу на їхній вибір, включаючи автентичні твори німецької художньої літератури. Такий проєкт виконується мовою фаху, що дозволяє здобувачам продемонструвати свій рівень володіння німецькою мовою у контексті фахового спілкування як письмово, так і усно.

2) Виконання самостійного дослідження розглядається, як демонстрація досягнення фахового рівня за обраною спеціалізацією, тому виконується під керівництвом науковця та виноситься на захист. Це дозволяє здобувачам випускового курсу готуватися до вступу на наступний, другий (магістерський) рівень вищої освіти, для якого передбачено складання іспиту з мовознавства. Також, загальний підхід до вибору матеріалу, формулювання теми, співпраці з керівником університету розглядає як органічну частину студентської автономії, що утворює індивідуальну траєкторію кожного студента. Університет розглядає це як сильну сторону філологічної підготовки, коли здобувачі прагнуть показати високу обізнаність з літературою, культурою, сучасним контекстом і станом розвитку німецької мови. Оскільки для них це нова мова, вивчена й засвоєна з нуля під час навчання на ОПП, то рівень їхньої іншомовної компетентності є одночасно показником якості мовної підготовки на цій програмі. При цьому, впродовж навчання студенти не обмежені проявляти свою креативність і зацікавлення іншими предметними областями знань, що видно з різноманіття публікацій і виступів на конференціях інших факультетів (з історичної тематики, наприкладі студентки Романенко).

3) Варто зазначити, що у курсових проєктах перекладацька складова частково реалізується шляхом перекладу на українську автентичного німецького тексту, що супроводжується подальшим лінгво-стилістичним аналізом. Таким чином відбувається підсилення перекладацьких компетенцій через науковий аналіз: відповідно до Стандарту, об'єктом вивчення для цієї спеціалізації є тексти різних дискурсів та письмова комунікація. Процес дослідження специфіки функціонування мовних одиниць є невід'ємним етапом передперекладацького аналізу, що формує здатність до структурування мовного матеріалу на науковому рівні.

Методичні вказівки з написання курсових проєктів дозволяють студентам самостійно обирати актуальний матеріал дослідження, зокрема новітні тексти (видані у 2021 році та пізніше). Робота з таким матеріалом вимагає від студента застосування навичок професійного перекладу для інтерпретації та контекстуального аналізу дібраних одиниць вибірки, обсяг якої для отримання

достовірних результатів має становити не менше 500 одиниць. Оскільки роботи виконуються іноземною мовою, це саме по собі є формою безперервної мовленнєвої та перекладацької практики, що дозволяє повною мірою реалізувати програмні результати навчання щодо вільного володіння спеціальною термінологією та створення наукових текстів. Опрацювання вибірки за прийнятою класифікацією та її візуалізація у вигляді таблиць і діаграм розвивають аналітичні вміння, необхідні для вирішення професійних перекладацьких завдань у виробничих умовах, де точність передачі структурно-семантичних особливостей оригіналу є критичною.

Разом з тим погоджуємося із зауваженням розширити/поглибити тематику курсових робіт з обов'язковим урахуванням перекладацького аспекту з метою практикувати виробничі перекладацькі вміння й навички, передбачені цілями практичної підготовки та заявленими програмними результатами навчання.

До пункту 3 рекомендації ЕГ:

Розподіл кредитів між педагогічною та філологічною складовими зумовлений присвоєнням кваліфікації вчителя, що розширює можливості працевлаштування здобувачів, і зокрема є відгуком на потреби міста Києва у вчителів з іноземних мов. Обсяг педагогічної практики відповідає вимогам Професійного стандарту вчителя, що потребує тривалого безпосереднього перебування у закладі освіти. Звертаємо увагу експертів, що педагогічна практика не є «чисто» методичною, вона за своєю суттю передбачає використання знань з усіх освітніх компонентів у застосуванні до конкретного професійного середовища.

Як видно з програми педагогічної практики, студенти мають проводити заняття не тільки з німецької мови, а й зі світової літератури. Крім того, студент не лише навчає, а й опрацьовує філологічний матеріал, готує лінгвістичний аналіз текстів для уроків, адаптує, скорочує, унаочнює їх, та розробляє дидактичні матеріали.

Розподіл кредитів відображає інтегрований підхід: під час педагогічної практики здобувачі реалізують фахові філологічні компетентності (лінгвістичний аналіз, інтерпретацію тексту) у реальному професійному середовищі. Таким чином, педагогічна практика є логічним продовженням та практичним втіленням філологічної підготовки. Відповідно, філологічна підготовка триває і під час педагогічної практики, що компенсує різницю у кредитах.

Ми визнаємо зауваження як слушне для подальшого вдосконалення, проте наголошуємо на тому, що наявний розподіл кредитів повністю забезпечує виконання ПРН. Такий розподіл вважаємо функціонально обґрунтованим, оскільки філологічні компетентності наскрізно перевіряються під час усіх етапів педагогічної практики.

Загальне бачення виконання Критерію 2:

Стандарт спеціальності не конкретизує назв окремих ОК, не регламентує відсотковий розподіл для тем між фаховою, національною та світовою літературами, при цьому він містить роз'яснення: “Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм конкретизують визначені у Стандарті компетентності й результати відповідно до певної філологічної спеціалізації” (с.12). Відповідно, Університет у межах академічної автономії зосередив ресурс на профільному німецькомовному контенті, забезпечуючи при цьому системні компаративні зв'язки з українським контекстом протягом усіх років навчання на ОПІ в максимально можливих дисциплінах, які закріплені за реалізацією відповідних компетентностей, зокрема ФК 5, і результатів навчання, включаючи ПРН 13.

Також, Стандарт спеціальності та професійний стандарт вчителя, що враховано для цієї ОПІ, не містять конкретизації щодо обсягів чи співвідношення практичної підготовки. Саме тому Університет вважає, що для надання професійної кваліфікації необхідно спланувати траєкторію практичної підготовки так, щоб вона інтегрувала і фахову, і професійну складові для органічного поєднання усіх набутих компетентностей та дозволяла продемонструвати можливості їхнього застосування у професійному середовищі. Таке бачення спричинило дисбаланс кредитів на користь педагогічної практики, в якій консолідується мовна, мовленнєва, літературознавча, лінгвістична й перекладацька підготовка фахівця за спеціалізацією.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання.

Рівень В.

Недоліки:

Низька обізнаність і пасивність з боку здобувачів ОПІ до процедур визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти.

Рекомендації:

- 1) Щоразу після завершення процедури визнання і перезарахування результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності), проводити опитування серед цих здобувачів з метою виявлення труднощів такої процедури та проблем, з якими вони стикаються під час навчання на інших ОПІ або в інших ЗВО.
- 2) Протягом наступного місяця після завершення акредитаційної експертизи провести інформаційні бесіди зі здобувачами щодо можливості визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти.

Відповідь університету:

Гарантом та робочою групою ОПП проаналізовано зазначене зауваження та та заплановано вжити низку заходів для стимулювання активності студентів і підвищення їхньої обізнаності щодо процедур визнання результатів навчання (включно з академічною мобільністю та неформальною освітою).

В межах ОП забезпечено дієвий механізм перезарахування результатів навчання, здобутих в європейських ЗВО за програмою Erasmus+. Перезарахування результатів навчання здійснюється відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу КСУБГ на основі зіставлення результатів навчання, визначених у Learning Agreement, та підтверджених документами Transcript of Records. Визнання РН здійснюється також під час поновлення здобувачів освіти, які раніше навчалися за іншими ОП або в інших ЗВО.

На запит Експертної групи гарантом освітньої програми було надано вичерпну інформацію щодо всіх випадків визнання та перезарахування результатів навчання. Опрацювання кожного окремого випадку здійснюється на засадах індивідуального підходу, що включає ґрунтовний аналіз документації, підтвердження відповідності чинному законодавству та пряму комунікацію з підрозділами закладів освіти. Такий поглиблений збір даних забезпечує об'єктивну та репрезентативну оцінку ризиків і труднощів, на які вказує ЕГ. Натомість проведення узагальненого опитування в даному контексті вважається недоцільним, оскільки воно призведе до накопичення зайвої інформації без формування цілісної картини, перевантажуючи респондентів.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою. Рівень В.

Недоліки:

1. Інформація щодо змісту ОПП, а також ПРН, порядку та критеріїв оцінювання з кожної дисципліни оприлюднена частково на сайті випускової кафедри (86%).
2. Не розроблена Програма ОДФ.13 Курсовий проєкт, замість неї оприлюднено Рекомендації щодо її написання.
3. Обмеженість тематики курсових проєктів (лінгво-стилістичний аналіз художньої літератури), невідповідність усіх курсових проєктів затвердженим на факультеті рекомендаціям щодо їх написання, а також невідповідність деяких публікацій здобувачів спеціальності, що здобувається (історичні науки), що говорить про часткове досягнення ПРН дослідного характеру (ПРН 2, 7, 12, 15-19).
4. Наукова діяльність здобувачів ОПП не висвітлена на сайті випускової кафедри.

Рекомендації:

- 1) з метою виявлення і усунення конкретних проблем запровадити з наступного навчального року на факультеті опитування здобувачів окремо для кожної ОПП;
- 2) до наступного навчального року розробити Програму ОДФ.13 Курсовий проєкт і оприлюднити на сайті випускової кафедри та в ЕНК здобувачів;

- 3) з метою досягнення усіх ПРН дослідного характеру (ПРН 2, 7, 12, 15-19) з наступного навчального року урізноманітнити тематику курсових проєктів, вимагати від здобувачів дотримання усіх затверджених вимог до їх написання, заохочувати їх до апробації результатів за тематикою своїх досліджень;
- 4) з метою прозорості наукової діяльності здобувачів ОПП протягом 2-3 місяців після завершення акредитації оприлюднити інформацію про неї в повному об'ємі на сайті випускової кафедри;
- 5) на найближчому засіданні робочої групи обговорити доцільність введення окремої дисципліни для підготовки здобувачів ОПП до написання курсових проєктів;
- 6) з наступного навчального року, з метою реалізації практичного і дослідного компонентів ОПП, посилити підготовку фахової науково-методичної та навчальної літератури;
- 7) протягом 2-3 місяців після завершення акредитаційної експертизи провести інформаційні бесіди з НПП і здобувачами ОПП з метою їх заохочення до участі міжнародних освітніх і наукових програмах.

Відповідь університету:

Дякуємо шановним експертам за надані зауваження щодо інформаційної відкритості на науково-дослідній складовій ОПП, а також удосконалення наявних опитувальників.

Щодо прозорості варто зауважити, що чинне законодавство щодо забезпечення прозорості освітньої діяльності не встановлює жорстких вимог до висвітлення наукових здобутків студентів (саме на сайті кафедри). Університет реалізує принцип прозорості наукової діяльності здобувачів через інституційний репозиторій, де оприлюднюються тези доповідей та статті, а також через вікі-портал, на якому здобувачі можуть самостійно формувати власні портфоліо (<https://wiki.kubg.edu.ua>).

Рекомендації 2 й 3 про ОДФ.13 потребують окремої деталізації. Написання курсового проєкту організовано таким чином, щоб забезпечити вільний вибір тематики, наукового керівника й матеріалу дослідження. Такий підхід вимагає нижчого ступеня регулювання, ніж навчальна дисципліна, тому для ОДФ.13 «Курсовий проєкт» розробка робочих програм не практикується в університеті: «Обсяг тексту курсової роботи, вимоги до її структури і змісту, а також етапи виконання визначається кафедрою та оформлюється у вигляді методичних рекомендацій до написання курсової роботи та розроблених для кожного здобувача графіках виконання.» (с.18 Положення про організацію освітнього процесу). Виконання такого проєкту є самостійним процесом, що здобувач організовує в рамках рекомендацій, а результат такого дослідження залежить від захисту. Саме

тому тексти цих робіт різняться за стилем, змістом, обсягом, демонструючи потенціал кожного студента із збереженням самобутності й індивідуального стилю. Саме так досягаються ПРН 2 (добір, упорядкування, систематизація), ПРН 7 (підбір методів), ПРН 12 (виявлення процесів), що фокусуються на окремих вміннях, ПРН 15 і ПРН 19 вказують на процесуальність та прийняття самостійних рішень у роботі з автентичними даними; ПРН 16-18 мають чітке професійне призначення і мають застосовуватися в реальних ситуаціях.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність. Рівень В.

Недоліки:

Поточний контроль переважно реалізується у формалізованих тестових форматах (особливо ОК 9-10), що здебільшого спрямовані на перевірку знань і меншою мірою орієнтовані на оцінювання сформованості інтегрованих компетентностей та можливих дослідницьких умінь здобувачів.

Рекомендації:

Гаранту ОП, робочій групі та НПП, які забезпечують реалізацію ОП, до початку 2026–2027 н.р. переглянути підходи до організації поточного контролю в усіх ОК (з особливою увагою до ОК 9-10) та запровадити ширше використання компетентісно орієнтованих форм оцінювання, зокрема публічних захистів творчих проєктів, презентацій результатів досліджень та підготовки тез або наукових публікацій із чітко визначеними критеріями оцінювання в РПНД.

Відповідь університету:

Зауваження експертної групи щодо переважання тестових форматів у межах поточного контролю в ОК 9 «Практична фонетика» та ОК 10 «Практична граматики» загалом приймається, однак потребує певного уточнення та конкретизації.

По-перше, тестові форми контролю дійсно використовуються в зазначених освітніх компонентах, проте вони не є єдиним інструментом оцінювання. Зокрема, в ОК 9 «Практична фонетика» семестровий контроль вже передбачає виконання завдань із усними відповідями, що вимагають демонстрації навичок усного мовлення і безпосередньо спрямовано на формування фахових комунікативних компетентностей, а не лише перевірку репродуктивних знань.

По-друге, специфіка окремих змістових модулів в ОК 10 частково зумовлює використання тестових форматів як інструменту перевірки базових знань (термінології, застосування правил), що є необхідним етапом формування подальших граматичних навичок. Водночас така форма не є домінуючою у підсумковому оцінюванні результатів навчання.

Водночас університет повністю підтримує рекомендації експертної групи

щодо посилення компетентнісно орієнтованих підходів до оцінювання за цими ОК.

Критерій 6. Людські ресурси. Рівень В.

Недоліки:

Встановлено випадок невідповідності академічної та/або професійної кваліфікації викладача ОК «Університетські студії: Вступ до фаху: Латинська мова» Виявлено окремий випадок невідповідності кадрового забезпечення вимогам пункту 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, зокрема 1 НПП (Санжарова Г.Ф.) виконує лише 3 підпункти з визначеного переліку досягнень.

Рекомендації:

1. Забезпечити відповідність академічної та/або професійної кваліфікації викладача, який забезпечує ОК «Університетські студії: Вступ до фаху: Латинська мова», змісту ОК шляхом перерозподілу навчального навантаження або надання належного документального обґрунтування відповідності до початку 2026-2027 навчального року (гарант ОП).
2. Забезпечити виконання вимог пункту 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності усіма викладачами, залученими до реалізації ОП, до початку 2026-2027 навчального року (гарант ОП).
3. Розширити практикоорієнтовану складову освітнього процесу шляхом систематичного залучення роботодавців, професіоналів-практиків та експертів галузі до проведення практичних занять або спільного викладання окремих ОК протягом 2026-2027 навчального року (гарант ОП).

Відповідь університету:

Гарант та робоча група освітньої програми «Мова і література (німецька)» висловлюють вдячність за конструктивні рекомендації, спрямовані на підвищення якості підготовки фахівців.

Випадок невідповідності старшого викладача Санжарової Г.Ф. Ліцензійним умовам по кількості виконаних підпунктів із зазначеного переліку є прикритим технічним недоліком, що трапився під час роботи з таблицею 2 при внесенні відомостей про кадрове забезпечення ОП, оскільки згадана викладачка має здобутки, що покривають виконання таких підпунктів.

Курсивом виділені підпункти, що додаються.

П.1.

1. Бак В.І., Санжарова Г.Ф., Сіренко О.В. Юриспруденція у Візантії в Середні віки. Аналітично-порівняльне правознавство. 2025. Вип. 4. С. 17–22. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.04.1.2>. (Erih Plus, Index Copernicus).
2. Санжарова Г.Ф. Інквізиційне розслідування в середньовічній судовій процедурі. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 10. С. 37–40. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-10/6>. (Index Copernicus).

3. Санжарова Г.Ф. Середньовічний шлюб в гендерному вимірі: жінка і сім'я згідно з приписами канонічного права. Ірпінський юридичний часопис. Серія: право. 2023. Вип. 1 (10). С. 28-36. DOI: [https://doi.org/10.33244/2617-4154.1\(10\).2023.28-36](https://doi.org/10.33244/2617-4154.1(10).2023.28-36). (Index Copernicus).
4. Санжарова Г.Ф. Правове підгрунття середньовічної папської дипломатії: інститут легатів . Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 8. С.576–579. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-8/13>. (Index Copernicus).
5. Санжарова Г.Ф. Четвертий Латеранський Собор 1215 року: традиції і новації в канонічному праві. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 6. С. 42–46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/8>. (Index Copernicus).
6. Санжарова Г.Ф. Середньовічне церковне судочинство: цивільний та кримінальний процеси. Ірпінський юридичний часопис. Серія: право. 2022. Вип. 1 (8). С. 9–20. DOI [https://doi.org/10.33244/2617-4154.1\(8\).2022.9-20](https://doi.org/10.33244/2617-4154.1(8).2022.9-20). (Index Copernicus).
7. Санжарова Г.Ф. Останній вірш-пророцтво Христини Пізанської: підсумки творчого шляху в історіографічній ретроспективі. Закарпатські філологічні студії, 2021. Вип. 17. Т.2. С.197-202. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.17-2.37> (Index Copernicus).
8. Санжарова Г.Ф. Авторське самосприйняття та саморепрезентація на зламі XIV-XV століть: автобіографічний, мемуарний та гендерний складники творчості Христини Пізанської. Закарпатські філологічні студії, 2021. Вип. 15. С. 258-262. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2021.15.49>. (Index Copernicus).

П.4.

1. Електронний навчальний курс з дисципліни : Університетські студії: Вступ до фаху: Латинська мова (1 курс, МЛА) <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=11890>
2. Електронний навчальний курс з дисципліни : Університетські студії: Латинська мова (1 курс, ПЕР) <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=24879>
3. Електронний навчальний курс з дисципліни :Латинська мова і медична термінологія (1 курс, ФТЕ) <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20767>
4. Електронний навчальний курс Університетські студії: вступ до фаху: латинська мова» для студентів 1 курсу освітньо-професійної програми Мова і література (іспанська) денної форми.
5. Електронний навчальний курс «Латинська мова і юридична фразеологія» для студентів 1 курсу освітньо-професійної програми Фізична терапія <https://elearning.kubg.edu.ua/mod/subcourse/view.php?id=409294>
6. Електронний навчальний курс «Латина» для студентів 1 курсу освітньо-професійної програми Філософія <https://elearning.kubg.edu.ua/enrol/index.php?id=24644>

П.12.

1. Санжарова Г.Ф. Пізньосередньовічний порт Лондон в англійській морській торгівлі. Історія торгівлі, податків та мита. Матеріали XVIII Міжнародної наукової конференції. Дніпро, 25 жовтня 2024. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2024. С. 17–21.

2. Санжарова Г.Ф. Державне регулювання експортної торгівлі вовною в англійському королівстві в XIV столітті. XVII Міжнародна наукова конференція «Історія торгівлі, податків та мита». Дніпро, 26–27 жовтня 2023. Наукове видання. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2023. С. 23–25.

3. Санжарова Г.Ф. Правові відносини Європейського Союзу з містом-державою Ватикан: протидія відмиванню грошей, отриманих злочинною діяльністю. Правова наука і державотворення в Україні в умовах сучасних викликів, породжених російською воєнною агресією: теорія, практика, перспективи розвитку : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кропивницький-м. Кривий Ріг, 19 травня 2023 р.). Кропивницький: ДонДУВС, 2023. С. 351–355.

4. Санжарова Г.Ф. 16-й Міжнародний конгрес середньовічного канонічного права в Сент-Луїсі (липень 2022 року). VI Всеукраїнські науково-правові читання пам'яті доктора юридичних наук, професора, Заслуженого юриста України, член-кореспондента Національної академії правових наук України Ніни Романівни Нижник: збірник матеріалів / за заг. ред. А. Є. Шевченка. Ірпінь: Університет ДПУ, 2023. [204 с.] С. 59-62.

5. Санжарова Г.Ф. Необхідність сплати податків в роботах Христини Пізанської всупереч тогочасній антиподатковій риториці. Історія торгівлі, податків та мита: матеріали XVI Міжнародної наукової конференції. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2022. С. 60–61. ISBN 978-966-328-193-3.

П.14.

Керівництво постійно діючим студентським науковим гуртком "Латина" (<https://frgf.kubg.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/kafedra-romanskoj-filolohii/naukovi-hurtky.html#latyna>);

П.19.

Дійсний член Громадської організації “Асоціація вчителів англійської мови “ТІСОЛ-УКРАЇНА” 257087g (свідоцтво No 25\7306).

П.20.

2016 - теперішній час – перекладач-координатор ГО "Всеукраїнська Організація зі справ вимушених переселенців"

На рекомендацію 3 повідомляємо, що у відомостях самооцінювання надано інформацію про систематичне залучення роботодавців, професіоналів-практиків та експертів галузі шляхом проведення розмовних клубів та гостьових лекцій від

носіїв мови для забезпечення практичної цінності навчання, що посилює практикоорієнтовану складову.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми. Рівень В.

Недоліки:

1. Опитування проводяться в узагальненому вигляді на факультеті без зазначення конкретної ОП.
2. Участь представників студентського самоврядування у процесах внутрішнього забезпечення якості освіти за ОП не має конкретного характеру (окрім участі у вченій раді ЗВО).
3. Представлені результати опитувань роботодавців не містять опції надання пропозицій/рекомендацій (у форматі відкритої форми).
4. Не представлені чіткі результати обговорень ОП 2023 р. та 2025 р. з боку співпраці з роботодавцями.

Рекомендації

1. НМЦ стандартизації та якості освіти, починаючи з наступного навчального року: змінити формат проведення опитувань здобувачів за кожною ОП окремо; проконтролювати відповідність усіх викладачів п.38.1 Ліцензійних умов... за кількістю публікацій до анкети опитувань роботодавців, зокрема і потенційних, додати опцію надання пропозицій/рекомендацій (у форматі відкритої форми).
2. Сенату студентського самоврядування, починаючи з поточного семестру: долучатися до процедур обговорення ОП не лише у форматі участі у засіданнях вченої ради, а й ініціювати самостійно відповідні зміни до змісту НП і ОП.

Відповідь університету:

Висловлюємо вдячність експертній групі за високу оцінку процедур щодо забезпечення якості освіти в частині антикорупційних ризиків, впровадження процедур моніторингу й різнобічного залучення широкого кола стейкхолдерів до підтримки належного рівня якості освіти на ОП. Укладання й покращення опитувальників для різних учасників освітнього процесу є гнучким і технічно підлаштованим під використання онлайн форм і цифрових технологій збору даних. Це дозволяє формулювати питання однотипно й узагальнено, адже отримані результати відображаються у вигляді таблиць, у яких диференціація за ОП, окремими компонентами й критеріями здійснюється на етапі виставлення технічних фільтрів інформації, представленої в опитувальнику. Таким чином, перед формуванням аналітичної довідки загальний опитувальник для всіх освітніх програм університету перелаштовується під окрему ОП, критерій, або освітній компонент, що дозволяє гаранту й робочій групі сфокусуватися тільки на тих частинах опитувальника, які безпосередньо стосуються конкретної ОП. Водночас погоджуємося з пропозицією додавання опцій відкритої відповіді у форматі

вільного текстового поля для усіх учасників опитувань, задля отримання більшої варіативності пропозицій та рекомендацій.

Питання про участь представників студентського самоврядування в процесі прийняття рішень щодо змін до однієї ОП пов'язане з дотриманням процедур, викладених в Положенні про студентське самоврядування (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty_grinchenko_universit_y/rozdil_6/polozhennia_stud_samovriaduvannia.pdf), яке забезпечує рівноправну участь кожного студента у виборах до студентського представництва різних рівнів і напрямів його діяльності. Оскільки в структурі університету немає «Сенату», а є Студентський парламент, який самостійно формує порядок денний і визначає пріоритети своєї діяльності, будь-яке додаткове адміністративне примушування до «ініціативності» було б втручанням у діяльність органу самоврядування. Це доцільніше проводити на факультетському рівні, щоб залучити тих студентів, які напряму включені в освітній процес конкретної ОП. Разом з тим, відповідно до Положення про порядок та умови здійснення вибору навчальних дисциплін здобувачами КСУБГ (п.2.2.2) <https://cutt.ly/XeWdkTfW>), представники студентського самоврядування долучені до формування й щорічного перегляду індивідуальної траєкторії студента, також передбачена участь студентства у Стипендіальній комісії <https://cutt.ly/oeWdv1he>; процедура відрахування студентів передбачає погодження кожного такого випадку зі студентським самоврядуванням тощо.

Критерій 9. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми. Рівень В.

Недоліки:

Відсутній відкритий доступ до частини робочих програм навчальних дисциплін та практик.

Рекомендації:

Забезпечити відкритий доступ до усіх робочих програм ОК, передбачених ОП, до початку 2026-2027 н.р.

Відповідь університету:

Щодо зауваження про відсутність відкритого доступу до усіх робочих програм ОК, передбачених ОП, повідомляємо, що станом на період роботи експертної групи та на сьогодні доступ до робочих програм навчальних дисциплін та практик є відкритим і безперервним. Для зручності надаємо шлях навігації: усі документи розміщені на сайті Факультету романо-германської філології на сторінці кафедри германської філології у розділі «Перший (бакалаврський) рівень» <https://frgf.kubg.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/kafedra-hermanskoj-filolohii/osvitni-prohramy-khf/pershyy-bakalavrskyi-riven-kgf.html#robochi-prohramy..>

Водночас припускаємо, що зауваження може стосуватися окремих компонентів, доступ до яких відбувався тільки за корпоративним обліковим записом. Він не заважає здобувачам відкривати ці робочі програми та користуватися ними в процесі навчання оскільки кожний здобувач має свій корпоративний обліковий запис. Разом з тим, цей тип доступу вже виправлений на широкий відкритий доступ для усіх зацікавлених сторін.

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Бориса ГРІНЧЕНКА
Інститут філології
Кафедра української літератури, компаративістики і
грінченкознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О. Б. Жильцов
2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА БЛОКУ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

**СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА:
ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА У
СВІТОВОМУ КОНТЕКСТІ**

для студентів

спеціальності 035 Філологія
освітнього рівня першого «бакалаврського»
спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)
Освітня програма: мова і література (англійська)
мова і література (німецька)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02130554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма: 1324/21
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціал)

« » 20 21 р.

Київ-2021

Розробник:

Башкирова Ольга Миколаївна, доктор філологічних наук, доцент кафедри української літератури компаративістики і грінченкознавства

Блохіна Наталія Олексіївна, ст. викладач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Викладачі:

Башкирова Ольга Миколаївна, доктор філологічних наук, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Блохіна Наталія Олексіївна, ст. викладач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Протокол від 27 серпня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри _____ (О.О. Бровко)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником проектної групи) Якуба В.В. Мова і література (англійська)

_____._____.2020 р.

Гарант освітньої програми (керівник проектної групи) _____ (Якуба В.В.)
Мова і література (німецька) _____ Шапочкіна О.В.

Робочу програму перевірено

_____._____.2020 р.

Заступник директора Інституту філології _____ (Л.І. Заяць)

Пролонговано:

на 2021/2022н.р. _____ (Бровко О.О.), « 26 » 08 2021р., протокол № 1

на 2022/2023н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 2022р., протокол № _____

на 2023/2024н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 2023р., протокол № _____

на 2024/2025н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 2024р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60
Обсяг годин, зокрема:	
Аудиторні	28
Модульний контроль	4
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	28
Форма семестрового контролю	залік

ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	1/30
Обсяг годин, зокрема:	
Аудиторні	14
Модульний контроль	2
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	14
Форма семестрового контролю	залік

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА У СВІТОВОМУ КОНТЕКСТІ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	1/30
Обсяг годин, зокрема:	
Аудиторні	14
Модульний контроль	2
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	14
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни — сформувати у студентів цілісне уявлення про розвиток світового літературного процесу, основні теоретичні засади літературознавства та місце української літератури в глобальному культурному контексті; розвинути навички аналізу художніх текстів, інтерпретації літературних явищ і порівняльного осмислення національних та світових літературних традицій.

Навчальний курс передбачає засвоєння наступних компетентностей:

ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК9 Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 11 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 14 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК 1 Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 5 Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури

ФК 7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу текстів англійською мовою

ФК 9 Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами.

ФК 10 Здатність здійснювати літературознавчий, лінгвістичний та спеціальний філологічний (перекладацький) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК13 Лексико-граматична компетентність передбачає: володіння лексичними,

граматичними, орфографічними мовними знаннями і навичками; знання семантики, словотворчої й синтаксичної структури, функції в реченні й тексті, лексичної полісемії, антонімії, особливостей фразеології для структурної організації тексту та вираження комунікативної інтенції;

ФК 14 Мовленнєво-фонетична компетенція передбачає: знання про звуки мови і закономірності їх поєднання; про фонетичні процеси (голос, інтонацію, чергування звуків) знання фонетичної транскрипції та фонематичні навички мовлення (рецептивні і репродуктивні); уміння сприймати на слух різножанрові та різнопредметні автентичні тексти

ФК 19 Методична і психолого-педагогічна компетенція: знання закономірностей розвитку особистості, формування процесів пам'яті, мислення, уяви, почуттів і психічних основ вивчення мови; комунікативно-педагогічна взаємодія для різних вікових груп, використання й передача знань для навчання англійської мови і літератури;

ФК 20 Лінгво-прикладна компетенція передбачає: володіння лінгво-дидактичними уміннями, методичними прийомами та технологіями, необхідними для ефективної навчальної роботи в освітніх закладах.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

ПРН-1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та англійською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації

ПРН-2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН-3 Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН-4 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН-5 Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН-7 Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН-8 Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію англійської мови і літератури, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН-10 Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН-11 Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною мовами.

ПРН-12 Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН-13 Аналізувати й інтерпретувати твори української та англомовної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й

місце в літературному процесі.

ПРН-14 Використовувати англійську мову в усній та письмовій формі, у різних жанровостильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН-15 Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (перекладацький) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН-16 Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН-19 Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

ПРН-20 Володіти мовою фаху на рівні C1 для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування та якісного професійного використання

4. Структура навчальної дисципліни

ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
	Разом	Аудиторних	Лекцій	Семинарських	Практичних	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий
Змістовий модуль І.								
Літературознавство як наука про художню літературу								
Поетика літературного твору й літературного процесу								
Літературознавство як наука. Література мистецтво слова.	5	3	1		2	2		
Поетика літературного твору. Змістові та формальні компоненти художнього твору. Сюжет і композиція художнього твору. Мова художнього твору	5	3	1		2	2		
Версифікаційні можливості художнього тексту	4	2			2	2		
Роди і жанри літератури	7	3	1		2	4		
Художні напрями, течії, школи	7	3	1		2	4		
Модульна контрольна робота	2						2	
Разом за навчальним планом	30	14	4		10	14	2	

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА У СВІТОВОМУ КОНТЕКСТІ

Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
	Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семинарських	Самостійна робота	Підсумковий контроль	Семестровий
Змістовий модуль І.								
Українська література у світовому контексті: жанри, стилі, тенденції								
Світова література: закономірності розвитку		5	2	1		2		
Українська література: національні особливості		5	2	1		2		
Роман жахів. Готичний роман: жанрові трансформації в українській літературі		6		2		2		
Фентезі: жанрові особливості, національна специфіка		4		2		2		
Науково-фантастична література: витоки,		4		2		2		

національні особливості								
Український «хімерний роман» у світовому контексті		4		2		4		
Модульна контрольна робота							2	
Разом за навчальним планом	30	28	4	10		14	2	

5. Програма навчальної дисципліни

«ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»

Змістовий модуль I.

Літературознавство як наука про художню літературу Поетика літературного твору й літературного процесу

Тема 1: Літературознавство як наука. Література як вид мистецтва

Літературознавство – наука про специфіку і властивості художньої літератури, особливості розвитку літературного процесу. Провідні галузі сучасного літературознавства: теорія історія літератури та літературна критика. Об'єкт, предмет вивчення літературознавства. Допоміжні літературознавчі дисципліни (текстологія, джерелознавство, бібліографія, історіографія та ін.). Суміжні дисципліни та зв'язок з іншими науками (перекладознавство, психолінгвістика, філософія, психологія, естетика, історія та ін. Методи літературознавчого аналізу тексту та інтерпретація художнього твору). Історія літературознавства: періодизація, персоналії, становлення. Огляд проблем сучасного літературознавства.

Художня література як вид мистецтва. Література в системі інших видів мистецтв. Слово як першоелемент образного світосприйняття. Міфопоетичне мислення. Естетична функція мови, способи її забезпечення. Пізнавальна роль художньої літератури як наслідок художнього осмислення письменником життєвого матеріалу. Виховна дія літератури як наслідок художньої реалізації естетичного ідеалу. Мистецтво як гра. Ієрархія літератури. Висока (елітарна) та масова література. Критерії оцінки літературного твору. Поняття про художність.

Образ як структурна одиниця художньої свідомості. Властивостях образу як структурної одиниці. Характеристика образності як сукупності й системи взаємозв'язків між образами. Художній образ – факт ідеального, схематичний об'єкт, відокремлений від свого матеріального втілення. Художній образ як знак, засіб смислової комунікації в межах культури чи споріднених культур. Поняття образу в міметичній естетиці. Образ як створений письменником за законами естетики окремий світ. Поняття образу в широкому та вузькому значенні. Суть образних узагальнень й образної конкретизації. Роль і сфера дії вимислу. Літературний образ. Поняття «образ», «персонаж», «герой», «образ

автора», «образ читача», «образ оповідача», «наратор», «дійова особа», «тип», «характер», «ліричний суб'єкт». Образи-речі, образи-пейзажі, образи-обставини, образи-картини.. Типи образів за родами літератури, художніми напрямками, ставленням письменника до зображеного. Засоби створення образів-персонажів.

Тема 2: Поетика літературного твору. Змістові і формальні компоненти. Сюжет і композиція художнього твору. Мова художнього твору

Поетика як багатозначний літературознавчий термін. Нормативні та описові поетики, їх роль в історії літературознавства. Літературний твір у системних поетологічних дослідженнях. Література як предмет дослідження поетики.

Художній твір – основна одиниця літератури. Літературний твір як художній світ, створений письменником за естетичними законами. Художній твір як системно організована цілість. Складники твору, їх система. Зміст і форма. Поняття про змістові і формальні чинники художнього твору. Принципи, аспекти аналізу художнього твору. Ідейно-тематична основа твору. Тема, тематика, проблематика, мотив, пафос, інтенція. Психологія сприйняття художнього твору.

Структура тексту. Композиція. Поняття композиції і архітекτονіки тексту. Суть, змістовий характер, чинники, що визначають особливості композиції. Принципи, засоби, прийоми композиції. Сюжет і фабула. Конфліктний характер, основні частини сюжету. Типи сюжетів. Позафабульні елементи (додаткові частини сюжету). Способи побудови ліричних творів. Система образів у структурі художнього твору.

Слово – першоелемент літератури. Літературна мова і мова художньої літератури. Авторська мова і мова персонажів. Їх суть і міра використання. Металогічна та автологічна образність. Художня деталь. Підтекст. Символ. Алегорія. Способи забезпечення естетичного впливу мови твору на читача. Словесні образи. Тропи. Поетичні фігури. Засоби звукопису.

Тема 3: Версифікаційні особливості художнього тексту

Вірш і проза. Суть, елементи віршового ритму. Види рим, способи римування. Строфіка. Силабічна система віршування. Силабо-тонічна система віршування. Поняття про стопу та її види. Пірихій, спондей, явища каталектики та гіперкаталектики. Метр та реальний ритм силабо-тонічного вірша. Явище іпостаси. Дольник (паузник). Тонічна система віршування. Особливості фольклорного віршування. Верлібр, білий вірш. Естетична роль віршового ритму.

Тема 4: Роди і жанри літератури

Основи поділу літератури на роди. Труднощі типології. Проблема родовидового поділу літератури в науковому дискурсі. Система термінів. Літературні роди як типи художнього змісту. Жанр. Жанровий канон. Жанрова модифікація.

Критерії жанрової диференціації. Жанри епосу, їх історична змінність. Жанри лірики, проблема ліричного героя. Система жанрів драматургії.

Тема 5: Художні напрями, школи, течії

Поняття про літературний процес. Зовнішні та внутрішні чинники мистецького розвитку. Історичний характер розвитку літератури. Поняття про художні напрями, течії, школи. Періодизація літературного процесу. Основні творчі методи. Бароко. Класицизм. Сентименталізм. Романтизм. Реалізм. Натуралізм. Модернізм та його течії. Екзистенціалізм. Постмодернізм. Своєрідність літературного процесу межі XX – XXI ст.

«УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА У СВІТОВОМУ КОНТЕКСТІ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

Українська література у світовому контексті: жанри, стилі, тенденції

Тема 1. Світова література: закономірності розвитку

Поняття про світову літературу. Літературні стилі. Жанр як носій «історичної пам'яті літератури». Масова і елітарна література. Роман – найбільш репрезентативний жанр національної літератури. Жанрові різновиди роману.

Тема 2. Українська література: національні особливості

Українська література: світоглядні й стильові особливості. Найбільш авторитетні стилі національної літературної традиції: бароко, романтизм, реалізм. «Розстріляне відродження». Література «материкової» України і література діаспори. Соцреалізм. Постмодернізм. Постколоніальна українська література.

Тема 3. Роман жахів. Готичний роман: жанрові трансформації в українській літературі

Історія готичного роману. Сучасний роман жахів. Жанрові ознаки; основні художні елементи. Роман жахів у сучасній українській літературі.

Тема 4. Фентезі: жанрові особливості, національна специфіка

Витоки жанру фентезі; основні художні закони існування жанру. Підвиди фентезі, суміжні жанри. Українське фентезі: національна специфіка, діалог зі світовою культурою.

Тема 5. Науково-фантастична література: витоки, національні особливості

Генеza науково-фантастичної літератури, її зв'язок з іншими жанрами фантастики. Прогностична роль науково-фантастичних творів. Суміжні жанри (антиутопія, кіберпанк).

Тема 6. Український «химерний роман» у світовому контексті

«Химерний роман» – унікальне явище української літератури. Зв'язок з фольклорними джерелами і літературою бароко. «Магічний реалізм» у світовій літературі: художні паралелі. Сучасна «химерна проза».

6.Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

**Розрахунок рейтингових балів
за видами поточного (модульного) контролю
зі змістового модуля «Вступ до літературознавства»**

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	4	4
2.	Відвідування практичних занять	1	10	10
3.	Виконання завдання самостійної роботи	10	5	50
4.	Робота на практичному занятті	10	10	100
5.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Максимальна кількість балів: 132				
Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів $132:100=1,32$				

**Розрахунок рейтингових балів
за видами поточного (модульного) контролю
зі змістового модуля «Українська література у світовому контексті»**

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	2	2
2.	Відвідування практичних занять	1	5	5
3.	Виконання завдання самостійної роботи	5/10	6	50
4.	Робота на практичному занятті	10	5	50
5.	Модульна контрольна робота	25	1	25
Максимальна кількість балів: 132				
Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів $132:100=1,32$				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

«ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»

Змістовий модуль I.

Літературознавство як наука про художню літературу

Поетика літературного твору й літературного процесу

Тема 1: Літературознавство як наука. Література як вид мистецтва

Обрати один із запропонованих нижче творів і відповісти на питання: *Чому твори називаються або мають підзаголовок «акварель» чи «етюд»? З якою*

художньою метою, на Вашу думку, у новелах залучено прийоми живопису та музики? Доведіть це прикладами з тексту.

М. Коцюбинський «На камені»

М. Коцюбинський «Цвіт яблуні», «Невідомий»

В. Стефаник «Дорога»

Г. Хоткевич «Гірські акварелі» (з циклу один твір на вибір)

М.Хвильовий «Сині етюди»

Гр. Тютюнник «Три зозулі з поклоном».

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 2: Поетика літературного твору. Змістові і формальні компоненти.

Сюжет і композиція художнього твору. Мова художнього твору

1. Обрати один із творів (новелу чи оповідання) В. Стефаника, М. Черемшини, Л. Мартовича, О. Кобилянської, М. Коцюбинського, М. Яцківа, С. Васильченка, В. Винниченка, М. Хвильового, В. Підмогильного, Ю. Яновського, О. Довженка, Гр. Тютюнника, О. Гончара і **визначити** роль наявних у них засобів створення образів-персонажів у розкритті теми, проблематики.

2. Термінологічний практикум. Знати визначення понять, уміти навести приклади (бажано укласти міні-словник літературознавих термінів):

епітет, порівняння, метафора, метонімія, перифраз, синекдоха, алегорія, символ, гіпербола, літота, оксиморон, градація, антитеза, синтаксичний паралелізм, плеоназм, тавтологія, анаколуп, полісиндетон, асиндетон, еліпсис, інверсія, апосіопеза, анафора, епіфора, риторичні фігури.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 3: Версифікаційні особливості художнього тексту

Дібрати по два поетичні тексти (індивідуально) (1 – зразок традиційної лірики, 1 – модерністичний або авангардний текст) і проаналізувати їх за планом.

Тема 4: Роди і жанри літератури

1. Обрати один із творів (на вибір студента) епічного роду й аргументовано визначити його жанрову приналежність.

2. Термінологічний практикум. Знати визначення понять, уміти навести приклади (бажано укласти міні-словник літературознавих термінів): *поетика, жанр. Рід літератури. Епос як рід літератури. Жанри епосу. Драма як рід літератури. Жанри драми. Лірика як рід літератури. Жанри лірики. Суміжні змістоформи (жанри мішаної форми). Роман, повість, оповідання, новела, комедія, трагедія, драма, ліро-епічна поема, балада, співомовка, щоденник, мемуари, казка, легенда, утопія, антиутопія, міф.*

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 5: Художні напрями, школи, течії

1. Термінологічний практикум. Знати визначення понять, уміти навести приклади (бажано укласти міні-словник літературознавих термінів):

Бароко, сентименталізм, романтизм, неоромантизм, античний реалізм, класицизм, просвітницький реалізм, реалізм, натуралізм, модернізм, постмодернізм.

2. Літературознавча конференція «Від бароко до постмодернізму» – колективне завдання (виконується в мікрогрупах до п'яти студентів).

План презентації монографії

- *Короткі відомості про автора*
- *Окреслення наукової проблеми, якій присвячена монографія*
- *Зміст і структура видання*
- *Огляд розділів монографії*
- *Характеристика технічних аспектів видання (шрифт, обкладинка, інформаційно-довідковий апарат, бібліографія, ілюстрації тощо)*
- *Дискусійні питання монографії. Проблемність викладу, складність/доступність сприйняття*
- *Перспектива подальшої розробки цієї наукової проблеми.*

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

«Українська література у світовому контексті»

Тема 1. Світова література: закономірності розвитку

Випишіть з різних літературознавчих словників 3 – 4 визначення понять «література» / «світова література». Порівняйте і складіть на їх основі власне визначення. Які ознаки літератури як мистецтва / царини людської діяльності визначають її своєрідність?

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 2. Українська література: національні особливості

Дайте характеристику улюбленого твору української літератури за

такими ознаками:

- 1) час створення;
- 2) художній стиль / напрям та його ознаки у творі;
- 3) жанр та його ознаки;
- 4) тематика;
- 5) проблематика;
- 6) художні особливості.

З якими творами світової літератури можна порівняти цей твір? У чому полягає їх стильова та жанрова подібність?

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 3. Роман жахів. Готичний роман: жанрові трансформації в українській літературі

Прочитайте повісті Оскара Вайлда «Кентервільський привид» і Трумена Капота «Інші голоси, інші кімнати» й роман Галини Пагутяк «Урізька готика». Визначте жанр цих творів. У чому, на вашу думку, полягає їх подібність? З якою метою кожен з цих авторів обирає форму готичного роману?

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 4. Фентезі: жанрові особливості, національна специфіка

Прочитайте роман Марини і Сергія Дяченків «Відьомська доба». Як у ньому переосмислено фольклорні образи і мотиви? У чому, на вашу думку, новаторство атворів?

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 5. Науково-фантастична література: витоки, національні особливості

Проаналізуйте твір науково-фантастичної літератури. Які особливості дозволяють зарахувати його до цього жанру? Чи виконує твір певні прогностичні функції, чи в ньому відображені соціальні проблеми сучасності?

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень

теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

Тема 6. Український «химерний роман» у світовому контексті

Прочитайте роман О. Полякова «Снігова карусель». Чому, на вашу думку, твір називають «химерним романом»?

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модуль 1.

Дайте розгорнуту відповідь на питання:

1. Художній твір як цілісність.
2. Особливості творення та сприйняття художнього образу в літературному творі.
3. Образи автора, героя, читача в літературному творі.

Вимоги до письмових відповідей на питання:

1. Здатність вільно орієнтуватися в теоретичному матеріалі та оперувати основними поняттями літературознавства.
2. Логічність і грамотність викладу.
3. Самостійність мислення.
4. Здатність навести приклади з власного читацького досвіду.
5. Грамотне застосування навичок аналізу літературного твору.

Модуль 2.

Здійсніть цілісний аналіз літературного твору (вірш).

Вимоги до виконання письмового завдання:

1. Володіння термінологічним апаратом літературознавства.
2. Здатність вільно оперувати науковою термінологією.
3. Самостійність мислення.
4. Грамотне застосування практичних навичок, здобутих у ході вивчення курсу.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів із блоку дисциплін «Світова література» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок з кожної дисципліни блоку; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Світова література» завершується підсумковим контролем – заліком за результатами засвоєння всіх двох змістових модулів – «Вступ до літературознавства», «Українська література у світовому контексті».

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

«ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»

1. Літературознавство як наука.
2. Специфіка літератури як виду мистецтва
3. Характеристика теорії літератури, історії літератури та літературної критики як провідні галузі літературознавства
4. Літературознавство доби Античності
5. Становлення науки про літературу.
6. Функція слова як першоелемента образного світосприйняття
7. Образність літератури.
8. Художній образ як мистецька категорія.
9. Поетика в системі аналізу художнього твору.
10. Міфопоетичне мислення письменника.
11. Міф в системі художньої творчості.
12. Класифікація художніх образів.
13. Символ і алегорія
14. Поняття цілісності художнього твору.
15. Зміст і форма художнього твору
16. Компоненти художньої форми
17. Композиція художнього твору.
18. Сюжет і фабула.
19. Система образів в епічному творі.
20. Позасюжетні і позафабульні елементи тексту
21. Стилїстичні фігури в тексті.
22. Поетичний синтаксис і його художні функції.
23. Конфлікт і його типи
24. Художня деталь, її функції у творі
25. Сюжет, елементи сюжету
26. Композиція і архітектоніка
27. Основи поділу літератури на роди
28. Епос як рід літератури
29. Лірика як рід літератури

30. Проблема ліричного героя в поезії
31. Драма як рід літератури
32. Жанри епосу. Генезис і родові ознаки
33. Жанри лірики. Генезис і родові ознаки
34. Специфіка віршованої мови.
35. Основні системи віршування
36. Рим. Види рим, способи римування.
37. Білий вірш. Верлібр
38. Строфа. Види строфічної будови віршів.
39. Типологія віршових розмірів
40. Класична строфіка. Сонет. Вінок сонетів
41. Стиль як літературознавча категорія
42. Компоненти художнього змісту
43. Жанри драми.
44. Міжродові утворення. Ліро-епос.
45. Художні тропи. Метафора. Метонімія. Їх ідейно-естетична роль.
46. Художні тропи. Гіпербола. Оксиморон. Їх ідейно-естетична роль.
47. Історичний характер розвитку літератури. Поняття про художній прогрес
48. Поняття індивідуальний стиль письменника
49. Зовнішні і внутрішні фактори розвитку літературного процесу
50. Автор і читач як суб'єкти літературного процесу
51. Літературний напрям, течія, стиль.
52. Традиції і новаторство в літературі
53. Бароко, його особливості й історична доля
54. Класицизм, його основні принципи. Поділ жанрів на «високі» й «низькі»
55. Сентименталізм. Його особливості та історична доля.
56. Романтизм. Основні особливості та історична доля.
57. Реалізм, основні його риси
58. Модернізм. Основні течії модернізму
59. Постмодернізм як мистецьке явище
60. Критерії художності літературного твору

«Українська література у світовому контексті»

1. Поняття про світову літературу.
2. Поняття стилю в літературознавстві.
3. Поняття жанру в літературознавстві.
4. Масова і елітарна література.
5. Роман – найбільш репрезентативний жанр національної літератури.
6. Жанрові різновиди роману.
7. Бароко: загальна характеристика стилю.
8. Романтизм: загальна характеристика стилю.
9. Реалізм: загальна характеристика стилю.
10. Соцреалізм.

11. Постмодернізм.
12. Роман жахів: загальна характеристика.
13. Готичний роман: історія, жанрові особливості.
14. Фентезі: історія, жанрові особливості.
15. Науково-фантастична література.
16. Утопія і антиутопія.
17. Кіберпанк.
18. «Химерний роман» – унікальне явище української літератури.
19. Сучасна «химерна проза».
20. Постпостмодернізм.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	100–90 балів	Відмінно – відмінний рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82–89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75–81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань / умінь / навичок з незначною кількістю помилок
D	69–74 балів	Задовільно – посередній рівень знань / умінь / навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60–68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань / умінь / навичок
FX	35–59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1–34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта змістового модуля

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ КАРТИ МОДУЛІВ БЛОКУ ДИСЦИПЛІН «СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА»

Навчально-методична карта змістового модуля «Вступ до літературознавства»

Разом 30 год.: лекції – 4 год., практичні заняття – 10 год.,
самостійна робота – 14 год., МКР – 2 год.

Тиждень	I-II	III-IV	V-VI	VII-VIII	IX-X
Модулі	Змістовий модуль I				
Назва модуля	Українська література у світовому контексті: жанри, стилі, тенденції				
Кількість балів за модуль	132 б.				
Лекції	Лекція 1			Лекція 2	
Теми лекцій	Літературознавство як наука. Поетика літературного твору – 16.			Роди і жанри літератури. Художні напрями, течії, школи – 16.	
Теми практичних занять	Літературознавство як наука – 11б.	Поетика літературного твору. Змістові та формальні компоненти художнього твору. Сюжет і композиція художнього твору. Мова художнього твору – 11б.	Версифікаційні можливості художнього тексту – 11б.	Роди і жанри літератури – 11 б.	Художні напрями, течії, школи – 11б.
Самостійна робота	10б.	10б.	10б.	10б.	10б.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)				
Підсумковий контроль	ПМК				

«Українська література у світовому контексті»

Разом 30 год.: лекції – 4 год., практичні заняття – 10 год.,
самостійна робота – 14 год., МКР – 2 год.

Тиждень	I-II	III-IV	V-VI	VII-VIII	IX-X	XI-XII
Модулі	Змістовий модуль I					
Назва модуля	Українська література у світовому контексті: жанри, стилі, тенденції					
Кількість балів за модуль	132 б.					
Лекції	Лекція 1	Лекція 2				
Теми лекцій	Світова література: закономірності розвитку – 1б.	Українська література: національні особливості – 1б.				
Теми практичних занять	Світова література: закономірності розвитку. Українська література: національні особливості – 11б.		Роман жахів. Готичний роман: жанрові трансформації в українській літературі – 11б.	Фентезі: жанрові особливості, національна специфіка – 11 б.	Науково-фантастична література: витоки, національні особливості – 11б.	Український «химерний роман» у світовому контексті – 11б.
Самостійна робота	5б.	5б.	10б.	10б.	10б.	10б.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)					
Підсумковий контроль	ПМК					

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

«ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»

Основна

1. *Ткаченко А.* Мистецтво слова (Вступ до літературознавства): підручник для гуманітаріїв. – К.: Правда Ярославичів, 2003. – 448 с.
2. *Моклиця М.* Вступ до літературознавства. – К., 2011.
3. *Білоус П.* Вступ до літературознавства. – К.: Академія, 2012. – 334 с.
4. *Галич О.* Вступ до літературознавства. – Луганськ, 2010. – 287 с.
5. *Галич О. А.* Теорія літератури : [підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.] / Олександр Галич, Віталій Назарець, Євген Васильєв ; за наук. ред. Олександра Галича. – Вид. 4-е, стер. – К. : Либідь, 2008. – 486 с.
6. *Слово. Знак. Дискурс.* Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М.Зубрицької. – Львів, 1996.
7. *Вступ до літературознавства.* Хрестоматія/Упор. Н.Бернадська. – К., 1995.

Додаткова

1. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. – К., 1998.
2. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства [монографія] / Нонна Копистянська ; [літ. ред. Анна Думич]. – Л. : ПАІС, 2005. – 368 с.
3. Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори. – К., 1994. – С. 238-279.
4. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. – К., 1997.
5. Потєбня О. Естетика і поетика слова. – К., 1985.
6. Фізер І. Психолінгвістична теорія О.Потєбні: метакритичне дослідження. – К., 1993.
7. Фролова К. Цікаве літературознавство. – К., 1987.
8. Хороб С. Слово – образ – форма у пошуках художності. – Ів.-Франківськ, 2000.

Довідкова

1. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром'як, Ю.І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997.
2. Українська літературна енциклопедія: В 5 т. / Редкол.: І.О. Дзевєрін (відп. ред.) та ін. – К.: «Укр. енцикл.» ім. М.П. Бажана, 1988 – 1995.
3. Літературознавча енциклопедія / За ред.. Ю.Коваліва, 2007
4. Кузьменко В. Словник літературознавчих термінів. – К., 1997.
5. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.

Інформаційні ресурси

6. Теорія літератури: е-бібліотека. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://papusha.at.ua/index/0-6>
7. Синопис: текст, контекст, медіа: Електронне фахове видання Київського університету імені Бориса Грінченка – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis>

«Українська література у світовому контексті»

Основна

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К., 2001. – Стаття "Літературно-художній образ", с. 96-112.
2. Качуровський І. Генерика і архітектоніка. Кн. II. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 376 с.
3. Моклиця М.В. Основи літературознавства. Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. 192 с.
4. Ткаченко А. Мистецтво слова (Вступ до літературознавства). Київ: ВПЦ «Київський університет», 2003. 448 с.

Додаткова

1. Бовсунівська Т. Основи теорії літературних жанрів: монографія. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2008. 519 с.
2. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства: монографія. Львів: ПАІС, 2005. 368 с.
3. Наєнко М.К. Художня література України. Від міфів до модерної реальності. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 2008. 1063с.
4. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму) / фахове редак. і передм. М.Наєнка. Тернопіль: Феміна, 1994. 480 с.

Довідкова

5. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.1. Київ: Академвидав, 2007. 608 с.
6. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І.Ковалів. Т.2. – Київ: Академвидав, 2007. 624 с.

ОК 17 «Світова література» (1 курс, 1 семестр)

ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Вступ до літературознавства. 2023-2024 н.р.

Завдання до семінару 3 (усно)

Завдання до семінару 3 (усно)

Сторінка

Більше ▾

Пригадайте визначення поняття "роман" і "новела" в українському літературознавстві.

Поясніть англomовні терміни «*romance*» і «*novel*».

Остання зміна: понеділок 16 жовтня 2023 23:05 PM

Семінар 4

1. Генезис і родові ознаки лірики.
2. Система ліричних жанрів.
3. Богдан-Ігор Антонич. Нарис життя і творчості
4. Жанр елегії у збірці Б.-І. Антонича «Три перстені» (Елегія про співучі двері; Елегія про ключі від кохання; Елегія про перстень молодості)
5. Б.-І. Антонич про нове мистецтво (стаття «Національне мистецтво»)

Література:

1. Галич Олександр, Назарець Віталій, Васильєв Євген. Теорія літератури: Підручник / За наук. ред. Олександра Галича. 2-ге вид., стереотип. К.: Либідь, 2005. С.284-300.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Vasyliiev_Yevhen/Teoriia_literatury_vyd_2005.pdf?
2. Антонич Б.-І. Три перстені
https://shron3.chtyvo.org.ua/Antonych_Bohdan-Ihor/Try_persteni.pdf?
3. Антонич Б.І. Національне мистецтво /Антонич Б.-І. Твори. К., 1998. С. 476–483.
<https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Lit/A/AntonychBI/Other/NacionalneMystectvo.html>
4. РУБЧАК Богдан. БОГДАН-ІГОР АНТОНИЧ
<http://poetyka.uazone.net/default/pages.phtml?place=antonych&page=biol&alist=skip>
5. Павличко Д. Перстень життя. Літературний портрет Богдана-Ігоря Антонича
https://chtyvo.org.ua/authors/Pavlychko/Persten_zhyttia_Literai_portret_Bohdana-Ihoria_Antycha/

Додаткова

6. Ільницький Д. Богдан Ігор Антонич і Львівський університет. Парадигма. 2009. Вип. 4. -С. 274-288. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/paradig_2009_4_21.

7. Гаврилів Т. І. Мовно-психологічний портрет міста у книжці віршів "Три перстені" Богдана Ігоря Антонича. Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. 2021. Вип. 34. С. 372-381. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uks_2021_34_28.

Додаткові матеріали:

Б.-І. Антонич. Лекція Юрія Андруховича. 2014

Вступ до літературознавства. 2023-2024 н.р.

Семинар 4. Специфіка ліричних жанрів

Семинар 4. Специфіка ліричних жанрів

Завдання

Більше ▾

Семинар 4

1. Генезис і родові ознаки лірики.
2. Система ліричних жанрів.
3. Богдан-Ігор Антонич. Нарис життя і творчості
4. Жанр елегії у збірці Б.-І. Антонича «Три перстені» (Елегія про співучі двері; Елегія про ключі від кохання; Елегія про перстень молодості)
5. Б.-І. Антонич про нове мистецтво (стаття «Національне мистецтво»)

Література:

1. Галич Олександр, Назарець Віталій, Васильєв Євген. Теорія літератури: Підручник / За наук. ред. Олександра Галича. 2-ге вид., стереотип. К.: Либідь, 2005. С.284-300.
https://shron1.chtyvo.org.ua/Vasylijev_Yevhen/Teoriia_literatury_vyd_2005.pdf
2. Антонич Б.-І. Три перстені
https://shron3.chtyvo.org.ua/Antonych_Bohdan-Ihor/Try_persteni.pdf
3. Антонич Б.І. Національне мистецтво /Антонич Б.-І. Твори. К., 1998. С. 476–483.
<https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Lit/A/AntonychBI/Other/NacionalneMystectvo.html>
4. РУБЧАК Богдан. БОГДАН-ІГОР АНТОНИЧ <http://poetyka.uazone.net/default/pages.phtml?place=antonych&page=bi01&alist=skip>
5. Павличко Д. Перстень життя. Літературний портрет Богдана-Ігоря Антонича
https://chtvvo.org.ua/authors/Pavlvchko/Persten_zhvtia_Literai_portret_Bohdana-Ihoria_Antonvcha/

Додаткові матеріали

Б.-І. Антонич. Лекція Юрія Андруховича. 2014

URL (веб-посилання)

Більше ▾

Натисніть на Б.-І. Антонич. Лекція Юрія Андруховича. 2014, щоб відкрити ресурс.

Семинар 5. Специфіка драматичних жанрів

Завдання

Більше

Семинар 5

1. Генезис і родові ознаки драми.
2. Система драматичних жанрів.
3. «Камінний господар» Лесі Українки: сюжет.
4. Система образів у драмі. Протагоніст і антагоніст у творі.
5. Театральна інтерпретація «Камінного господаря» Лесі Українки

Література

1. Галич Олександр, Назарець Віталій, Васильєв Євген. Теорія літератури: Підручник / За наук. ред. Олександра Галича. 2-ге вид., стереотип. К.: Либідь, 2005. С.301-324.

2. Леся Українка. Камінний господар.

<https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=501>

3. Екранізація «Камінний господар» 1971

4. Камінний господар. Театр на Подолі. Трейлер до вистави

https://www.youtube.com/watch?v=Lp-iCWIemRc&ab_channel=theatreonpodil

5. «Камінний господар»: драма про владу | Шалені авторки | Віра Агеєва, Ростислав Семків

Семинар 5. Специфіка драматичних жанрів

Завдання

Більше ▾

Семинар 5

1. Генезис і родові ознаки драми.
2. Система драматичних жанрів.
3. «Камінний господар» Лесі Українки: сюжет.
4. Система образів у драмі. Протагоніст і антагоніст у творі.
5. Театральна інтерпретація «Камінного господаря» Лесі Українки

Література

1. Галич Олександр, Назарець Віталій, Васильєв Євген. Теорія літератури: Підручник / За наук. ред. Олександра Галича. 2-ге вид., стереотип. К.: Либідь, 2005. С.301-324.
2. Леся Українка. Камінний господар. <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=501>
3. Екранізація «Камінний господар» 1971

Самостійна робота №1

Аналіз ліричного твору

1. Прочитати поему М. Рильського «На узліссі. Ідилія, октавами писана» (1918).
2. Створити коментар до однієї з чотирьох частин поеми (на вибір) до літературознавчих термінів і власних імен (поема, ідилія, октава, образ, Афіна, Фавст, Овідій тощо)
3. Проаналізувати одну з чотирьох частин поеми (на вибір).

Література:

Рильський М.Т. На узліссі. Ідилія, октавами писана. В: Зібрання творів у 20-ти томах. Том 01. С. 65-78.

https://chtyvo.org.ua/authors/Rylskyi_Maksym/Zibrannia_tvoriv_u_dvadtsiaty_tomakh_T_01/

Панченко В. Максим Рильський, Poeta Maximus. *Неубієнна література*. К., 2007. С. 245-311. https://shron1.chtyvo.org.ua/Panchenko_Volodymyr/Neubiienna_literatura.pdf

Панченко В. Від «Білих островів» до «Знака Терезів» (Поезія Максима Рильського 1910-1932 pp.) Слово і час. 2006. №1.С.3-14. <file:///C:/Users/adm/Downloads/164-194-PB.pdf>

ОК 17 «Світова література» (4 курс, 7 семестр)

Теорія літератури

Слайди презентації до курсу (проф. Сніжана Жигун)

Змістовий модуль 1. Суспільні контексти літератури: теоретико-літературний вимір

Лекція 1. Література і суспільство

Кнопка 1: Ідеологія та висока/масова література
Перехід 1: Наступна сторінка

Ідеологія та висока/масова література

Кожен цей чинник спонукає митця робити вибір не пов'язаний із художнім аспектом твору, а тільки політичним. Можна подумати, що це проблеми масового мистецтва, але не високого. Це не так. Українські письменники зпаму століть мали важкий вибір: друк українською був заборонений, реалізуватися у рідній мові можливості були дуже звужені, але вони йшли на це. Ще цікавіший випадок із кількома єврейськими письменниками, що проживаючи на території України, прийняли українську, а не російську (вигіднішу в тих умовах) ідентичність: Грицько Кернеренко, Леонід Первомайський.

І навпаки, можна подумати, що ідеологія – це проблеми лише «високого» мистецтва, а масове немає з тим нічого спільного. Це теж не так, бо масове мистецтво задає в першу чергу те, що ми вважаємо нормою. Високі твори – пропонують нові ідеї, масові – їх «обкатують». Напр.: Конан-Дойл «Знак чотирьох» - твір, що відбиває колоніальні і соціальні упередження вікторіанської Англії (Тонго зображений як звір, а не людина; індуси позбавлені права на свої скарби); за понад століття суспільна ситуація змінилася і Абір Мухреджі («Людина, що підводиться») зображає індуса вже у ролі доктора Ватсона.

Саме завдяки цій особливості художніх текстів (фіксувати «норму») ми сьогодні можемо простежити, як змінювалися уявлення суспільства про ті чи інші явища, цінності, ідеї. Літературознавчий підхід, що вивчає це називається літературна антропологія. Мистецтво може як закріплювати певні ідеї, так і бути агентом змін. Літературний твір здатен вводити нову ідею, актуалізувати проблему, розпочати обговорення: «Мій тато став зіркою» Галини Карпи чи «Мія та її мамі» Лариси Денисенко.

Вміст

Кнопка 1: Література, цінності, політика
Перехід 1: Наступна сторінка

Література, цінності, політика

Літературні тексти завжди мають справу з цінностями: твори вивисують одні цінності і принижують інші. Герої твору завжди є носіями певних цінностей, нам імпонують ці герої, ми поділяємо якісь їхні цінності і на цій підставі підтримуємо або приймаємо їхні дії. Тобто змальовуючи героїв у позитивному світлі, література досягає підтримки читачем якихось суспільних явищ чи опорю їм (Дюма змалював у «Трьох мушкетерах. Двадцять років по тому» страту Карла I у дуже співчутливих тонах, тоді як у підручниках з історії ця подія висвітлювалася з позицій Кромвелля). Через подання тих чи інших цінностей персонажів можна впливати на поведінку людей у реальному світі (зображення інших національностей у текстах).

Політика часто використовує це в своїх цілях (узгодження життєвих інтересів окремих індивідів, суспільних груп, класів, націй для стабільності, передбачуваності розвитку суспільства). Йдеться про погодження й об'єднання цінностей різних представників суспільства. (Петлюра замовив Василенку твір проти погромів; справа Бейліса і оповідання В.Чередниченко).

Література і суспільство

Файл

Більше ▾

Теорія літератури

9 / 24

–

53%

+

1914

МИХАЙЛЬ СЕМЕНКО

Я хочу тобі сказати, що де є культ,
там немає мистецтва. А
передовсім воно не боїться
нападів. Навпаки. В нападах воно
гартується.

Якби я отсе тобі не сказав, що думаю, то
я б задушився в атмосфері вашого
“щирого” українського мистецтва. Я
бажаю йому смерті. Такі твої ювілейні
свята. Отсе все, що лишилось від
Шевченка. Але не можу й я уникнути
сього святкування.
Я палю свій “Кобзар”.

Література і суспільство

Файл

Більше ▾

Теорія літератури

11 / 24

–

33%

+

Високе мистецтво

СОЦЗАМОВЛЕННЯ

Українські письменники зламу століть
мали важкий вибір: друк українською був
заборонений, реалізуватися у рідній мові
можливості були дуже звужені, але вони
йшли на це.

Література і суспільство

Теорія літератури 14 / 24 44%

Мистецтво може як закріплювати певні ідеї, так і бути агентом змін.

Література і суспільство

Теорія літератури 16 / 24 33%

ЗМАЛЬОВУЮЧИ ГЕРОІВ У ПОЗИТИВНОМУ СВІТЛІ, ЛІТЕРАТУРА ДОСЯГАЄ ПІДТРИМКИ ЧИТАЧЕМ ЯКИХОСЬ СУСПІЛЬНИХ ЯВИЩ ЧИ ОПОРУ ЇМ

Лекція 2. Література і Географія

Література і географія

Література і географія 19 / 22 33%

корекцію після критики роману Саїда.

Простір реалістичного роману – імперський

Файл | Більше ▾

☰ Література і географія | 22 / 22 | - 25% + | 📄 ↺ | 🔍 ↻ | ↵ ↶

Приклади

Роберт Таллі
«Геокритичні дослідження: простір, місце та картографування в літературознавстві та культурології»

Франко Моретті
«Атлас європейського роману, 1800-1900»

Основи аналізу простору художнього тексту

Міський роман Точні міські локації створюють ефект реальності подій Джойс "Уліс", Підмогильний "Місто"	Простір і характер Персонаж відповідає місцю проживання: похмурий мешкає на болотах Винниченко "Зіна"
Місце дії і атмосфера екстер'єри як настрої Конрад "Секретний агент"	місце дії як рушій сюжету певне місце дає змогу діяти певним чином: Генрі Джеймс "Кімната з красвидом"

Лекція 3. Література і Історія

Файл | Більше ▾

☰ Література й історія | 18 / 26 | - 25% + | 📄 ↺ | 🔍 ↻ | ↵ ↶

інші моделі історичного роману

Альтернативна історія

ідея нелінійного розвитку

- існування певної точки розгалуження;
- описується у творі історія до цієї точки має повністю відповідати реальній історії нашого часу, фігурування у творі конкретних історичних осіб;
- беруть початок у кризові часи.

Ретроман

ТВІР ПРО МИНУЛЕ, ЯКИМ
ВОНО НЕ БУЛО

Змістовий модуль 2. Формальні контексти літератури

Лекція 4. Література і мистецтво

розглядається підтема “Постать Дмитра Чижевського як методологічний міст між германістикою та україністикою”. Використання наукової спадщини Дмитра

Дмитро Чижевський

Учився на історико-філологічному факультеті КУ, служив в армії УНР, емігрував на захід. Викладав в українських вузах Праги, німецьких університетах, після війни переїхав до Америки, де викладав у Гарварді. Один з стовпів західної славістики.

Сутність наукової доктрини Д.Чижевського

Теорія компаративістики

французький пер. XX ст. -
перш п. XX
пошук джерел та впливів

Американський пер. друг п.
XX ст.
Порівняння літератури з іншими
видами мистецтв та діяльності

аналіз двох літератур
увага до перекладу, історичних
умов, націоналізм

аналіз кількох літератур
універсальність,
інтернаціональність

Література і малярство

Самостійна картина

Ілюстрація

Лекція 5. Література і традиція

1

Файл Більше ▾

12 / 24 | - 25% + | 📄 ↺ ↻ ↶ ↷

важливих історій»
Фоостер

Інтертекстуальність

- ЯВИЩЕ ДІАЛОГУ МІЖ ТЕКСТАМИ

Roog Yorick! У ласкавий листопад
В широкому шумнім вітровім пориві
Побачить очі тоскні та гнівливі,
Немовби вістря невідбійних шпад.

І слів марудних, і нудних тирад
В собі відчути гута утяжливі,
Знать, що чуття не здіймуться в приливі,
І буде все, що скажеш ти, невлад.

Roog Yorick! Як тобі відмолодитись?
Чи винен ти, що ти уже не витязь,
Що твій пригодницький минувся вік;

Що в захваті таїться стільки суму,
А ввечері ти поринати звик
У хатню тишу і самотню думу.

10.07.1930 М.Зеров

Файл Більше ▾

15 / 24 | - 25% + | 📄 ↺ ↻ ↶ ↷

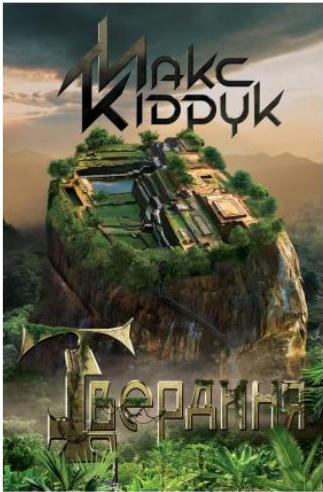

ЛІТЕРАТУРНІ ІЄРАХІЇ

верх / низ

Файл Більше ▾

18 / 24 | - 38% + | 📄 🔄 📏 ↶ ↷

масова література

вид літератури та культури масової, сукупність літературних творів, що функціонують за законами літературної індустрії відповідно до декларованої жанрової належності й адресовані широкому читацькому загалу

Файл Більше ▾

19 / 24 | - 38% + | 📄 🔄 📏 ↶ ↷

масова література

- АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМАТИКА ,
- ДИНАМІЧНИЙ СЮЖЕТ,
- ЗАХОПЛИВА ІНТРИГА,
- СЕНСАЦІЯ,
- ЛЮБОВ ДО ЕКЗОТИКИ,
- ГІПЕРБОЛІЗАЦІЯ,
- ВПІЗНАВАНІ І ЯСКРАВІ ХАРАКТЕРИ,
- ПРОСТИЙ СТИЛЬ

ра

Файл

Більше ▾

20 / 24

— 25% +

Читають для

ВІДПОЧИНКУ

ЗАНУРЕННЯ В
ФАНТАЗІЮ